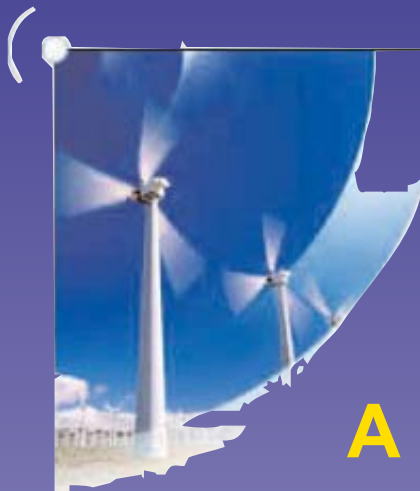

UNIUNEA EUROPEANĂ

Program finanțat prin PHARE ACCES

GHID DE IMPLEMENTARE A ACQUIS-ULUI COMUNITAR DIN SECTORUL ENERGETIC LA NIVEL LOCAL

Proiect
"Întărirea capacității de implementare a acquis-ului comunitar
din sectorul energetic la nivel local"
finanțat
de UNIUNEA EUROPEANĂ prin Programul PHARE ACCESS

TERRA Mileniul III

ALMA-RO

Asociația Municipiilor din România

GHID DE IMPLEMENTARE A ACQUIS-ULUI COMUNITAR DIN SECTORUL ENERGETIC LA NIVEL LOCAL

Autori:

- Lavinia ANDREI (coordonator lucrare) - TERRA Mileniul III - Capitolul V
- Adrian BĂDILĂ - ALMA-RO - Capitolul I
- Dr. Ing. Mihaela DUPLAC - TERRA Mileniul III - Capitolele II, III, IV
- Marian DEACONU - AGIR - Capitolul IV

Tehnoredactare:

Daniela STANCIU - TERRA Mileniul III

Finanțator:

Uniunea Europeană

Program finanțat prin Phare Access

CUPRINS

INTRODUCERE		5
I. ADERAREA ROMÂNIEI LA UNIUNEA EUROPEANĂ		6
II. ENERGIA ȘI EFICIENȚA ENERGETICĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ		13
III. ADOPTAREA ACQUIS-ULUI COMUNITAR ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE DE CĂTRE ROMÂNIA		21
IV. ATRIBUȚII ȘI RESPONSABILITĂȚI ALE AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE ÎN DOMENIUL ÎMBUNĂȚĂȚIRII EFICIENȚEI ENERGETICE, REZULTATE DIN LEGISLAȚIA CURENTĂ ROMÂNEASCĂ		28
V. CĂI DE FINANȚARE A PROIECTELOR DE ÎMBUNĂȚĂȚIRE A EFICIENȚEI ENERGETICE		44
VI. BIBLIOGRAFIE		49

INTRODUCERE

Ghidul de față își propune să se constituie într-un instrument util autorităților publice locale pentru implementarea la nivel local a politicii energetice naționale, în concordanță cu cerințele și legislația în domeniu a Uniunii Europene și cu integrarea obiectivelor privind protecția mediului la nivel național și european.

Ghidul a fost elaborat în cadrul proiectului: **"Întărirea capacității de implementare a acquis-ului comunitar din sectorul energetic la nivel local"**, derulat de organizațiile neguvernamentale **"TERRA Mileniul III"** și **"ALMA-RO"**, cu sprijinul **Asociației Municipiilor din România**, în perioada 2002-2003. Proiectul a fost finanțat de **Uniunea Europeană prin programul Phare - ACCESS**.

Proiectul și-a propus să contribuie la întărirea capacității de implementare a acquis-ului comunitar din sectorul energetic la nivel local, prin:

- evaluarea stadiului de adoptare și implementare a acquis-ului comunitar din sectorul energetic și de integrare a problemelor de protecție a mediului la nivel local;
- creșterea nivelului de informare și perfecționare a personalului tehnic din administrația publică locală implicat în sectorul energetic la nivel local și a organizațiilor neguvernamentale preocupate de problematica sectorului energetic și de mediu;
- dezvoltarea unor instrumente de transpunere și implementare a politicilor naționale din sectorul energetic la nivel local.

Ghidul de implementare a acquis-ului comunitar din sectorul energetic la nivel local are la bază o documentare detaliată privind:

- procesul de integrare europeană;
- aderarea României la Uniunea Europeană;
- legislația și politicile Uniunii Europene în domeniul energetic, eficienței energetice și protecției mediului;
- legislația și politicile României în domeniul energiei, eficienței energetice și protecției mediului;
- procesul de negociere a României cu Uniunea Europeană, în vederea integrării, cu accent pe Capitolul 14 - Energia;
- adoptarea și implementarea acquis-ului comunitar din sectorul energetic în România;
- capacitatea instituțională și prioritățile autorităților publice locale în domeniul energetic.

Varianta de lucru a Ghidului a fost dezbătută cu reprezentanți ai autorităților publice locale și centrale, organizații neguvernamentale cu activitate în domeniul energetic, precum și cu specialiști din cadrul Ministerului Industriilor și Resurselor, Ministerului Integrării Europene, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei, Agenția de Conservare a Energiei. Materialul de față reprezintă varianta finală care încorporează sugestiile primite. Mulțumim, și pe această cale, tuturor celor care și-au manifestat interesul și au contribuit prin observații pertinente și foloșitoare la îmbunătățirea acestui material.

Autorii speră ca această încercare de a pune în oglindă prevederile europene cu cele românești din domeniul energetic - cu precădere al eficienței energetice, zona în care se regăsesc numeroase atribuții și responsabilități ale autorităților publice locale - va fi utilă administrațiilor locale la elaborarea și implementarea strategiilor și planurilor de acțiune în domeniul îmbunătățirii eficienței energetice, în condițiile aderării României la Uniunea Europeană.

Trebuie avut totuși în vedere faptul că acquis-ul comunitar este un proces dinamic în continuă transformare chiar și pentru statele membre ale Uniunii Europene, iar acest material reprezintă starea de fapt la momentul iulie 2003.

I. ADERAREA ROMÂNIEI LA UNIUNEA EUROPEANĂ

Adrian BĂDILĂ - ALMA-RO

1.1. UNIUNEA EUROPEANĂ

Uniunea Europeană = comunitate de state europene independente 15 (+ 10 + 2) reunite în jurul unor valori comune: politice, economice; culturale și sociale în procesul de cooperare și integrare început în 1951, odată cu semnarea Tratatului de la Paris.

Obiective principale:

- promovarea progresului economic și social (piață unică 1993; monedă unică 1999);
- afirmarea identității UE pe scena internațională;
- extinderea zonei libertății, securității și justiției;
- păstrarea și întărirea legislației UE.

Scurt istoric al evoluției Uniunii Europene:

9 Mai 1950 - propunere - crearea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului CECO;

Aprilie 1951 - Tratatul de la Paris (creare Piața Comună - CECO) - Franța, Germania, Italia, Belgia, Olanda și Luxemburg.

25 Martie 1957 - Tratatul de la Roma (creare în plus Comunitatea Economică Europeană CEE și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice EURATOM - Comunitatea Europeană);

1 Ianuarie 1973 - Prima lărgire a Comunității Europene - Danemarca, Irlanda și Marea Britanie;

1981 - A doua lărgire a Comunității Europene - Grecia;

1986 - A treia lărgire a Comunității Europene - Spania și Portugalia.

17 Februarie 1986 - Semnarea Actului European Unic, la Luxemburg și Haga (document ce leagă obiectivul unei piețe interne integrate cu cel privind realizarea coeziunii economice și sociale);

1990 - A aderat Germania de Est în momentul unificării Germaniei;

Iunie 1993 - Conferința de la Copenhaga;

Consiliul European a pus condițiile de aderare - "Criteriile Copenhaga".

1 Noiembrie 1993 - Tratatul de la Maastricht [Comunitatea Europeană (organizație în principal economică) - Uniunea Europeană];

- a decis realizarea Uniunii Economice și Monetare - UEM la 1 Ianuarie 1999;

1995 - A patra lărgire a Uniunii Europene - Austria, Finlanda și Suedia.

1 Mai 1999 - Tratatul de la Amsterdam - 4 obiective principale:

- plasarea problemei locurilor de muncă și a drepturilor cetățenilor în centrul preocupărilor UE (o Europă socială);
- depășirea ultimelor obstacole privind libertatea de mișcare a persoanelor și întărirea securității;
- prezentarea unei voci unice a UE în problemele mondiale;
- eficientizarea structurii instituționale comunitare în vederea extinderii Uniunii Europene.

Prin prevederile tratatului se sporește puterea Parlamentului European.

26 Februarie 2001 - Tratatul de la Nisa (semnare) - "al extinderii"

- definitivează reforma instituționalizată a Uniunii Europene;

- stabilește trecerea la o extindere treptată a UE, începând cu anul 2003.

Lărgirea Uniunii Europene

1998 - UE a lansat oficial procesul extinderii către țările din Europa Centrală și de Est și din zona mediteraneană

- s-au deschis negocierile pentru aderare;
- 13 state candidate: Bulgaria, Cipru, Republica Cehă, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, România, Republica Slovacă, Slovenia, Ungaria și Turcia;
- au început negocierile de aderare cu 6 state: Cipru, Republica Cehă, Estonia, Polonia, Slovenia și Ungaria.

12 Decembrie 1999 - Summit-ul European de la Helsinki

- s-au deschis negocieri de aderare cu alte 6 țări: ROMÂNIA, Republica Slovacă, Letonia, Lituania, Bulgaria și Malta.

2004 - A cincea lărgire a Uniunii Europene - Cipru, Republica Cehă, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Republica Slovacă, Slovenia și Ungaria.

2007 - A șasea lărgire a Uniunii Europene - estimare - ROMÂNIA, Bulgaria.

Uniunea Europeană se bazează pe TREI PILONI, conform Tratat Maastricht - 1993

I. Procedurile instituționale tradiționale ce guvernează activitatea:

- Comisiei Europene
- Parlamentului European
- Consiliului European
- Curții Europene de Justiție

în domeniul precum:

- piața internă a UE
- politicile comune

Subiecte:

- formarea unei Uniuni Economice și Monetare precum și a unui sistem monetar comun European până în 1999;
- o politică socială comună, care să dea noi drepturi cetățenilor europeni;
- politică comună de educație și sănătate;
- extinderea politicii comunității asupra mediului înconjurător, tehnologiei, rețelei de transport trans-european și a sistemelor de comunicare;
- creșterea fondurilor pentru regiunile mai sărace ale UE.

II. Prerogativele statelor membre și cooperarea dintre ele în domeniul precum:

- politica externă;
- politica de securitate;
- înțelegeri multilaterale dintre guverne, altele decât cele din Tratatul de la Roma; în cadrul acestor înțelegeri rolul Comisiei Europene și al Parlamentului European este marginal;
- crearea Uniunii Politice Europene, în scopul coordonării politicii externe și de securitate.

III. Prerogativele statelor membre și cooperarea dintre ele în domeniul precum:

- afacerile interne;
- imigrația și politica de azil;
- poliția și justiția;
- colaborarea între ministerele de justiție și de interne în problemele de emigrare, vize, azil politic, terorism, droguri etc.

Democrația și transparența în Uniunea Europeană

- există un deficit de democrație în procesul de luare a deciziilor;
- modul de funcționare a instituțiilor este complex și destul de dificil de înțeles de cetățeni;
- procesele de luare a deciziei sunt dominate de o singură instituție - Consiliul - care este înzestrată cu puteri legislative și guvernamentale;
- Comisia Europeană funcționează fără o legitimitate democratică;
- există o lipsă de transparență a funcționării instituțiilor Uniunii Europene.

Este de menționat că la finalul lunii mai 2003 Convenția Europeană condusă de Valery Giscard d'Éstaing a aprobat și a făcut public proiectul noului Tratat European - în fapt CONSTITUȚIA UNIUNII EUROPENE.

Procesul de elaborare a Constituției Uniunii Europene a început în decembrie 2001, când la întâlnirea liderilor europeni au adoptat o rezoluție de înființare a Convenției Europene pentru elaborarea unui proiect de acord constituțional adaptat la cerințele unei Uniuni Europene largite.

Principalele inovații din proiectul de Constituție sunt:

- crearea instituției de Președinte al Uniunii Europene care va conduce Consiliul de Miniștri;
- crearea unui Minister de Externe care să reprezinte Uniunea Europeană;
- apariția funcției de Președinte al Comisiei Europene;
- creșterea autonomiei în zona europeană (Eurozone);
- cererea de noi competențe pentru Uniunea Europeană (ex: politica de azil sau de imigrare).

Simbolurile Uniunii Europene - exemplifică entitatea politică a UE.

Drapelul UE - adoptat în 1986 de Consiliul European; pe fond azuriu sunt 12 stele aurii în cerc, ce reprezintă uniunea popoarelor Europei (12 - simbol al perfecțiunii).

Imnul UE - "Oda Bucuriei" de la finalul simfoniei a 9-a de Ludwig van Beethoven, utilizat începând din 1986.

Ziua Europei - 9 Mai - stabilită pentru a marca data de 9 mai 1950, când ministrul de externe Robert Schuman a propus crearea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului.

1.2. INSTITUȚIILE UNIUNII EUROPENE

Instituțiile Uniunii Europene și relațiile dintre ele rezultă din compromisurile continue dintre:

- abordările federaliste și interguvernamentale;
- dorința de centralizare;
- menținere a autonomiei naționale.

Cele trei instituții principale - Comisia Europeană, Consiliul și Parlamentul European, au mandate și relații complexe, care depind de problema în cauză.

Până în 1979 - Comunitatea Europeană se ocupa de un număr limitat de probleme:

- Comisia avea rol de inițiativă;
- Parlamentul da recomandări;
- Consiliul lua deciziile;
- Curtea de Justiție interpreta deciziile luate.

Parlamentul European

Este forul democratic al popoarelor europene, ai cărui membri sunt aleși prin vot universal direct, din 5 în 5 ani; membrii sunt grupați în funcție de partidele politice cărora le aparțin și nu în funcție de naționalitate. 1979 - prima oară membrii au fost aleși în mod direct (înainte erau desemnați de parlamentele naționale).

Funcții principale:

- Putere legislativă (participare la procesul de adoptare a legislației UE);
- Putere asupra bugetului;
- Supravegherea executivului (control activitate Comisia Europeană).

Variante de poziții în luarea deciziilor de către Parlamentul European

- neimplicare;
- dreptul de a fi consultat;
- procedura de cooperare;
- procedura de codecizie;
- acordul explicit.

Consiliul Uniunii Europene

Reprezintă principala instanță de decizie a Uniunii Europene și este format din reprezentanții țărilor membre; Președinția Consiliului se asigură prin rotație de către statele membre la fiecare 6 luni. Fiecare stat membru are o delegație națională la Bruxelles cunoscută sub denumirea de Reprezentanță Permanentă.

Reprezentanții statelor membre:

- elaborează legile Uniunii Europene;
- stabilesc obiectivele politice ale UE;
- își coordonează politicile naționale;
- rezolvă conflictele.

Reglementările sunt obligatorii pentru toate statele membre și devin parte a legislațiilor naționale.

Comisia Europeană

Reprezintă organul executiv al Uniunii Europene; organ colectiv; este formată din 20 comisari:

- independenți de guvernele lor naționale, dar numiți de ele;
- mandat de 5 ani în paralel cu perioada legislativă a Parlamentului European;
- fiecare comisar este responsabil de un anumit portofoliu, sau într-un anumit domeniu politic.

Este împărțită în 26 de directorate generale (DG) și servicii speciale; fiecare directorat este condus de un director general care are obligația de a raporta unui comisar; are sediul la Bruxelles și este - condusă de un președinte (Romano Prodi).

Rol:

- asigură respectarea prevederilor tratatelor fundamentale ale UE;
- propune legislația comunitară și odată legislația aprobată, asigură aplicarea ei;
- are puteri autonome substanțiale:
 - politica concurenței;
 - domeniul conducerii și administrării politicilor comune pe domenii.
- administrează fonduri și programe UE, inclusiv cele destinate sprijinirii țărilor din afara UE;
- extinderea UE:
 - Comisia Europeană prezintă rapoarte regulate asupra progreselor realizate de fiecare țară candidată în procesul de aderare;
 - de întreaga problematică a lărgirii UE se ocupă un comisar European (Günter Verheugen - Germania), ce are în subordine un directorat general;
 - capitole de negociere.

În anul 1993, după Tratatul de la Amsterdam, Comisia Europeană a dat publicității documentul denumit **Agenda 2000**, în care sunt prezentate strategiile pentru anii următori, privind trei domenii interdependente:

- lărgirea către Est a Uniunii Europene;
- finanțarea UE după 1999;
- viitorul Politicii Agricole Comune (PAC) și a fondurilor structurale.

Curtea Europeană de Justiție

Este Curtea Supremă a UE în domeniile în care se aplică legislația UE; legislația ce decurge din tratatele de bază devine parte a legislației naționale a statelor membre.

Curtea are un rol foarte important în interpretarea clară a legislației.

Curtea de Conturi Europeană

Verifică legalitatea și regularitatea veniturilor și cheltuielilor Uniunii în vederea unei bune gestionări a bugetului European.

Banca Centrală Europeană

Definește și aplică politica monetară europeană și coordonează operațiunile de schimb și asigură buna funcționare a sistemelor de plată.

Comitetul Economic și Social

Reprezintă punctele de vedere și interesele societății civile organizate pe lângă Comisia, Consiliul și Parlamentul European; consultarea sa este obligatorie pentru chestiunile de politică economică și socială.

Comitetul Regiunilor

Veghează la respectarea identității și prerogativelor regionale și locale și este consultat obligatoriu în chestiuni ce țin de:

- politica regională;
- mediu;
- educație.

A fost înființat după 1993 - Maastricht.

Banca Europeană de Investiții

Este instituția financiară a UE care finanțează proiecte de investiții pentru a contribui la dezvoltarea echilibrată a Uniunii.

“Ombudsman-ul” European

Poate fi sesizat de orice persoană fizică (cetățeni) sau juridică (instituții, întreprinderi) din UE care se consideră victime ale unor acțiuni greșite ale instituțiilor sau organismelor comunitare.

Procesul de luare a deciziilor și deciziile Uniunii Europene

Comisia Europeană este instituția politică principală a UE - Consiliul și Parlamentul European au nevoie de o propunere din partea Comisiei înainte de a ratifica o lege.

Legile Uniunii Europene sunt confirmate de acțiunile Comisiei:

- procesul legislativ începe cu o **propunere din parte Comisiei**:
 - înainte de a-și finaliza propunerea, Comisia consultă Statele Membre, grupurile de interese speciale și experții;
 - Comisia trebuie să ia în considerare principiul subsidiarității.
- propunerea se trimite Consiliului și Parlamentului;
- procesul legislativ depinde de colaborarea între cele trei instituții.

Principalele instrumente legale ale Uniunii Europene:

- **Reglementări** - sunt aplicate direct în Statele Membre, fără a fi nevoie de măsuri naționale de aplicare a acestora;
- **Directive** - obligatorii numai în privința obținerii rezultatelor stipulate (obligă statele membre la atingerea anumitor obiective, dar lasă autorităților naționale libertatea de a alege formele și mijloacele de realizare a acestora);
- **Decizii** - toate aspectele acestora sunt obligatorii pentru cei cărora li se adresează; o decizie poate fi adresată oricărui sau tuturor statelor membre, întreprinderilor sau persoanelor individuale;
- **Recomandări și opinii** - statut declarativ (acestea nu sunt obligatorii).

1.3. ADERAREA ROMÂNIEI LA UNIUNEA EUROPEANĂ

Procesul de aderare al României la Uniunea Europeană a început practic cu 10 ani în urmă.

1 februarie 1993 - România a semnat Acordul de asociere la Uniunea Europeană (Acordul European)

- a intrat în vigoare la 1 februarie 1995;
- statuează cadrul juridic și instituțional al raporturilor României cu UE, având ca obiectiv fundamental pregătirea aderării la UE.

22 iunie 1995 - România înaintează cererea oficială de aderare la UE.

Iunie 1999 - România înaintează Programul Național de Aderare la Uniunea Europeană.

12 decembrie 1999 - Consiliul European de la Helsinki a decis începerea negocierilor de aderare cu toate statele candidate, inclusiv România.

28 februarie 2000 - România a început efectiv negocierile de aderare.

În iunie 1993 a avut loc **Conferința de la Copenhaga**, "a extinderii" în care s-a menționat: "țările asociate din Europa Centrală și de Est care își exprimă dorința, vor deveni membre ale Uniunii Europene. Aderarea va avea loc de îndată ce țara asociată este capabilă să-și asume obligațiile de stat membru prin îndeplinirea condițiilor economice și politice cerute."

Consiliul European a definit condițiile de aderare - "criteriile Copenhaga":

- țara candidată trebuie să aibă instituții stabile care să garanteze democrația, statul de drept, drepturile omului și respectarea minorităților (criteriul politic);
- țara candidată să dispună de o economie de piață funcțională, capabilă să facă față presiunilor concurențiale de pe piața UE (criteriul economic);
- țara candidată să aibă capacitatea de a-și asuma obligațiile ce decurg din calitatea de membru al Uniunii Europene, inclusiv prin subscrierea la obiectivele uniunii politice, economice și monetare; elementul de bază al procesului de aderare îl constituie adoptarea și transpunerea acquis-ului comunitar, din care este alcătuit corpul legislației europene și al structurilor instituționale ale Uniunii (adoptarea acquis-ului comunitar).

Acquis-ul comunitar evoluează constant și cuprinde:

- conținutul, principiile și obiectivele politice cuprinse în Tratatul originare ale Comunităților Europene (CECO, CEE, CEEA) și în cele ulterioare (Actul Unic European, Tratatul de la Maastricht și Tratatul de la Amsterdam);
- legislația adoptată de către instituțiile UE pentru punerea în practică a prevederilor Tratatelor (regulamente, directive, decizii, opinii și recomandări);
- jurisprudența Curții de Justiție a Comunității Europene;
- declarațiile și rezoluțiile adoptate în cadrul Uniunii Europene;
- acțiuni comune, poziții comune, convenții semnate, rezoluții, declarații și alte acte adoptate în cadrul Politicii Externe și de Securitate Comună și a cooperării din domeniul Justiției și Afacerilor Interne;
- acordurile internaționale la care CE este parte (și nu UE, întrucât aceasta nu are încă personalitate juridică), precum și cele încheiate între statele membre ale UE cu referire la activitatea acesteia.

Negocierile se concentrează pe termenii în care **țara candidată va adopta, implementa și exercita acquis-ul** și, în special, eventualele aranjamente de tranziție, care vor fi strict delimitate în timp și condiții de aplicabilitate.

La finalul anului 2002, situația României referitoare la îndeplinirea criteriilor de aderare a fost:

- criteriul politic îndeplinit;
- criteriul economic neîndeplinit;
- acquis-ul comunitar - 16 capitole închise.

Procesul de armonizare a legislației românești cu reglementările comunitare reprezintă un obiectiv esențial, care se regăsește în strategia de aderare a tuturor statelor candidate la calitatea de membru al Uniunii Europene și, în același timp, o obligație juridică ce decurge pentru țara noastră din **Acordul European de Asociere România - Uniunea Europeană, ratificat prin Legea nr. 20/1993**. Armonizarea legislației naționale cu acquis-ul comunitar este una din condițiile care determină progresul în procesul de negocieri pentru aderare.

Programul Național de Aderare a României la Uniunea Europeană include un program de armonizare legislativă pentru perioada 2002 - 2005 și conține responsabilități clare, pe capitole de acquis comunitar, fiind actualizat anual.

Deschiderea **negocierilor de aderare** este precedată de reuniuni bilaterale de examinare analitică a acquis-ului comunitar - screening - pentru fiecare din cele **31** de **capitole de negociere**. Pornind de la concluziile reuniunilor bilaterale de examinare a stadiului preluării acquis-ului comunitar de către țara candidată, precum și a altor instrumente de monitorizare de care dispune (tabele de monitorizare țară/capitol, raport de monitorizare și rapoarte de progres privind evoluțiile înregistrate de țările candidate în procesul aderării la UE), Comisia Europeană formulează o opinie cu privire la capitolele pentru care gradul de pregătire al țării candidate permite începerea negocierilor. Pe baza acestei opinii, Consiliul UE adoptă decizia cu privire la capitolele de negociere care sunt deschise cu fiecare țară candidată.

În vederea purtării negocierilor de aderare a României la UE, autoritățile naționale trebuie să întocmească și să transmită Consiliului UE câte un **document de poziție** corespunzător fiecărui capitol de negociere. Baza negocierilor de aderare este reprezentată de documentul de poziție al României împreună cu poziția comună a Uniunii Europene.

Delegațiile sectoriale interministeriale constituite pentru fiecare capitol de negociere reprezintă structura principală în procesul intern de negociere și consultări, în urma cărora sunt elaborate documentele de poziție. La baza documentului de poziție se află un **dosar de fundamentare**, care are menirea să asigure un caracter realist angajamentelor exprimate de România în cursul negocierilor.

Odată elaborate, documentele de poziție și dosarele de fundamentare sunt supuse adoptării de către Guvernul României. În cursul elaborării și după adoptare, au loc consultări cu Comisia Parlamentului pentru integrare europeană și cu comisiile parlamentare relevante pentru fiecare capitol de negocieri, în conformitate cu prevederile Constituției României. Documentul de poziție este apoi transmis Consiliului UE.

În relația cu Uniunea Europeană, negocierile de aderare se realizează în cadrul **Conferinței interguvernamentale de aderare a României la UE**. La reuniunile Conferinței participă România, statele membre UE și Comisia Europeană.

Comisia Europeană este instituția comunitară care elaborează proiectul de **poziție comună a Uniunii Europene**, prin consultarea statelor membre. Poziția comună a Uniunii Europene este adoptată de Consiliul UE. Acesta poate decide închiderea provizorie a negocierilor pe capitolul respectiv sau, în cazul în care consideră că este necesar, poate să solicite informații suplimentare sau clarificări din partea țărilor candidate. Principiile de bază sunt următoarele: acquis-ul comunitar trebuie preluat în întregime de către fiecare stat candidat (fiind admise derogări doar în mod excepțional, precum și unele aranjamente tranzitorii și tehnice, limitate ca durată și întindere); nici un capitol de negociere nu este definitiv închis până ce toate cele 31 de capitole nu sunt închise; orice punct de vedere exprimat de oricare dintre părți asupra unui capitol de negociere nu va influența poziția cu privire la alte capitole de negociere.

Rezultatele negocierilor sunt încorporate într-un **proiect de tratat de aderare**, elaborat de Comisia Europeană în colaborare cu viitorul stat membru. Acest document este supus spre adoptare Consiliului UE și spre avizare Parlamentului European. După semnare, tratatul de aderare este ratificat de toate statele membre, precum și de țara candidată. În unele țări, înainte de ratificare, tratatul este supus referendumului.

II. ENERGIA ȘI EFICIENȚA ENERGETICĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Dr. Ing. Mihaela Dupleac - TERRA Mleniul III

2.1. ACQUIS-UL COMUNITAR ÎN DOMENIUL ENERGIEI

Uniunea Europeană este un actor principal pe piața internațională a energiei, fiind cel mai mare importator și al doilea mare consumator de energie din lume. Această situație reclamă diverse măsuri pentru care Comisia Europeană a lansat recent o amplă dezbatere: Cartea Verde - "Spre o strategie europeană pentru securitatea aprovizionării cu energie". Măsurile posibile în sectorul energetic ar trebui să ducă la un flux mai stabil de energie și, în cele din urmă, la mai multă pace, stabilitate, securitate și prosperitate. Procesul de extindere a Uniunii Europene joacă, în acest context, un rol principal.

Principalele domenii ale acquis-ului comunitar în domeniul energetic sunt următoarele:

- dezvoltarea politicii energetice; realizarea cadrului instituțional;
- piața internă de energie (gaz, energie electrică); accelerarea procesului de liberalizare a pieței;
- constituirea stocurilor de țiței și/sau produse petroliere;
- combustibili solizi: necesități de reabilitare/închidere a centralelor existente;
- eficiența energetică și surse regenerabile;
- securitate nucleară.

OBSERVAȚIE: Din parcurgerea domeniilor din acquis-ul comunitar privind energia, pe care România trebuie să le implementeze, atribuțiile administrațiilor publice locale se regăsesc în principal în domeniul îmbunătățirii eficienței energetice.

Întrucât Ghidul de față își propune să se constituie într-un instrument de lucru pentru autoritățile locale, în implementarea acquis-ului comunitar în domeniul energiei, în cele ce urmează se vor trata cu precădere aspectele legate de implementarea acquis-ului comunitar în domeniul eficienței energetice.

2.2. EFICIENȚA ENERGETICĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

2.2.1. Aspecte generale

Se poate spune că, pentru penetrarea în totalitate pe piață a eficienței energetice, factorul preț este foarte important; eficiența energetică va penetra doar dacă prețul energiei reflectă cu acuratețe costul acesteia.

Acest lucru poate fi realizat prin:

- internalizarea costurilor externe prin introducerea de taxe;
- liberalizarea sectorului electric și a celui al gazelor; astfel se va îmbunătăți eficiența producerii energiei și prețul energiei va coborî.

De asemenea, există și unele obstacole instituționale și legale pentru îmbunătățirea eficienței energetice, cum ar fi:

- practica de a vinde energia sub forma de kWh, în locul comercializării unor servicii energetice (de exemplu pentru încălzire, iluminat etc.);
- practica constructorilor și a proprietarilor de clădiri de a monta aparate electrice cu costuri inițiale scăzute, dar cu cheltuieli energetice mari pe perioada exploatarei, cheltuieli care sunt preluate de cumpărătorii sau chiriașii acestor clădiri.

Investițiile în domeniul eficienței energetice sunt îngreunate de lipsa de informare a consumatorilor și a producătorilor, precum și de unele bariere tehnice și financiare.

2.2.2. Planuri și programe de îmbunătățire a eficienței energetice la nivelul Uniunii Europene

Măsurile existente pentru îmbunătățirea eficienței energetice la nivelul Comunității Europene au diferite aspecte:

- programe tehnologice (de ex. JOULE-THERMIE);
- programul SAVE, împreună cu realizarea și adoptarea unei legislații în domeniu (de ex. etichetarea energetică a frigiderelor, congelatoarelor și a combinațiilor acestora);
- suportul investițiilor prin Fondul de Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune;
- cooperare internațională (în principal prin programele PHARE, TACIS și SYNERGIE).

Suplimentar acestor programe, se propune o **strategie pentru utilizarea rațională a energiei**. Pe termen scurt și mediu sunt propuse următoarele **domenii prioritare**:

- eficientizarea energetică a clădirilor;
- revizuirea Directivei Consiliului 93/76/EEC pentru limitarea emisiilor de dioxid de carbon;
- realizarea de aparatură casnică eficientă energetic;
- îmbunătățirea diseminării informației;
- finanțarea de către o terță parte ('third-party financing'), garantarea rezultatelor și alte scheme financiare creative;
- îmbunătățirea eficienței energetice din sectorul electricității, gazelor naturale și al cogenerării;
- managementul energetic.

Politicile UE întăresc și suplimentează pe cele ale țărilor membre, UE având un rol coordonator important prin programul SAVE.

Planul de acțiune în domeniul eficienței energetice

Potrivit Rezoluției Consiliului Europei din 1998, **consumul de energie din Uniunea Europeană poate fi redus cu 18% față de situația curentă prin îmbunătățirea eficienței energetice**. Rezoluția introduce un **Plan de acțiune în domeniul eficienței energetice** care are următoarele obiective principale:

- promovarea eficienței energetice;
- propunerea de politici și acțiuni comune și coordonate sub Protocolul de la Kyoto și Programului European în domeniul Schimbărilor Climatice;
- clarificarea rolurilor, a costurilor aferente și propunerea de etapizare a măsurilor la nivelul Comunității Europene și al statelor membre;
- atingerea potențialului economic disponibil de îmbunătățire a eficienței energetice, corespunzător țintei de a reduce intensitatea energetică cu 1% pe an, față de tendința actuală estimată a fi aproape nulă. Atingerea acestei ținte ar conduce la realizarea a două treimi din potențialul de economisire de 18%. Astfel se va reduce producerea de energie cu peste 100 Mtep, respectiv cantitatea de gaze cu efect de seră aferentă cu circa 200 Mt/an sau aproximativ 40% din angajamentul UE sub Protocolul de la Kyoto;
- punerea bazelor unui proces continuu și pe termen lung de îmbunătățire a eficienței energetice prin dezvoltarea accelerată și difuzarea tehnologiilor noi și cu consum eficient de energie.

Acțiunile propuse în cadrul Planului de acțiune pentru creșterea eficienței energetice în Uniunea Europeană se împart în trei categorii:

1. măsuri pentru integrarea eficienței energetice în cadrul celorlalte politici ale UE;
2. inițiative de întărire și extindere a politicilor existente;
3. politici și măsuri noi.

În cele ce urmează se prezintă domeniile la care se referă acțiunile propuse pentru fiecare categorie în parte, cu detalierea aspectelor în care se regăsesc atribuțiile administrațiilor publice locale.

1. Măsurile pentru integrarea eficienței energetice în cadrul celorlalte politici UE

În această categorie se găsesc următoarele domenii principale:

- transport;
- politici industriale moderne;
- politici regionale și urbane;
- cercetare și dezvoltare;
- politica de taxe și tarife;
- cooperare internațională și activități de preaderare.

2. Inițiative de întărire și extindere a politicilor existente

Politicile existente trebuie întărite și extinse în patru domenii prioritare:

- transport;
- aparatura electrocasnică de putere mare și lămpile de uz casnic; măsurile propuse în principal se referă la un sistem de etichetare a eficienței lor energetice, ca și la un standard minim de eficiență energetică în care acestea trebuie să se înscrie;
- industrie (inclusiv companiile de gaze și energie electrică):
 - realizarea unor înțelegeri pe termen lung;
 - creșterea ponderii cogenerării, întrucât aceasta contribuie atât la îmbunătățirea eficienței energetice, cât și la reducerea impactului asupra mediului;
 - creșterea preocupărilor de eficiență energetică la nivelul companiilor de servicii energetice și al celor de utilități, prin realizarea unor înțelegeri voluntare prin care acestea să se angajeze să promoveze eficiența energetică și să asigure niște oferte de servicii energetice performante (astfel încât recuperarea costului acestor servicii să poată fi făcută, integral sau parțial, prin economia de energie realizată);
- clădiri: 40% din consumul total de energie al UE se înregistrează în clădiri, potențialul de reducere a consumului energetic în acest sector fiind de peste 20%. Planul de acțiune își propune să amendeze una din directivele cheie din acest domeniu - Directiva 93/76/EEC asupra certificării energetice a clădirilor, care include măsuri privind izolarea clădirilor și cerințe pentru încălzirea acestora, în scopul limitării emisiilor de dioxid de carbon. Între acțiunile principale ce se înscriu în acest sector figurează de asemenea Directiva asupra cazanelor (92/42/EEC) și Directiva asupra materialelor de construcție (89/106/EEC).

De asemenea, sunt precizate și măsurile orizontale care trebuie luate - inițiative care afectează mai multe sau toate sectoarele implicate - și anume:

- descentralizarea managementului energetic la nivel local și regional;
- întărirea finanțării de către o a treia parte: **TPF** - Third Party Financing - acea formă de finanțare a lucrărilor de investiții pentru economisirea energiei, realizată cu ajutorul unei organizații externe, de pildă o companie de servicii energetice (**ESCO** - Energy Services Company), în care echivalentul bănesc al economiei de energie este utilizat pentru acoperirea costului investiției;
- o mai bună diseminare a informației și o instruire mai performantă, prin intermediul unei campanii noi de informare și pregătire specializată la nivelul UE;
- metode mai bune de supraveghere și evaluare a implementării măsurilor specifice de îmbunătățire a eficienței energetice în diferitele sectoare.

3. Politici și măsuri noi

Din această categorie fac parte:

- promovarea criteriului de eficiență energetică în licitațiile privind lucrările publice;
- audituri energetice în industrie și sectorul terțiar;
- aplicarea bunelor practici de management energetic.

Programe europene de eficiență energetică și energii regenerabile

Programul SAVE

În Uniunea Europeană, promovarea politicii de eficiență energetică a început în 1993, prin adoptarea **Programului SAVE (Directiva Consiliului 93/76/EEC din 13 septembrie 1993 pentru limitarea emisiilor de dioxid de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice)**. Implementarea acestui program se realizează în următoarele domenii:

- certificarea energetică a clădirilor;
- facturarea căldurii, aerului condiționat și a apei calde pe baza consumului real;
- finanțarea investițiilor de eficiență energetică în sectorul public de către o a treia parte;
- izolarea termică a clădirilor noi;
- inspecția periodică a cazanelor;
- auditul energetic al consumatorilor energofagi.

Pe baza **Deciziei Consiliului 96/737/EEC** a fost adoptat **programul Save II (1998-2000)**, care a fost prelungit până în 2002 și la care a participat și România. Programul își propune să stimuleze măsurile de eficiență energetică, să încurajeze investițiile în conservarea energiei și să micșoreze intensitatea energetică a consumului final. Categoriile de acțiuni care pot fi finanțate din program sunt:

- studii privind eficiența energetică pentru stabilirea acesteia ca un criteriu în cadrul altor programe ale CE, efectul prețurilor energiei și acțiuni complementare măsurilor CE;
- acțiuni pilot sectoriale în scopul accelerării investițiilor și/sau îmbunătățirii utilizării energiei;
- măsuri de accelerare a schimbului de experiență;
- monitorizarea progreselor din domeniul eficienței energetice și evaluarea acțiunilor realizate în cadrul programului;
- acțiuni specifice în favoarea managementului energetic la nivel regional și urban și o mai mare coeziune între Statele Membre și regiuni.

Programul ALTENER

Programul ALTENER promovează utilizarea resurselor regenerabile de energie în Uniunea Europeană și a fost adoptat în 1993 prin **Decizia Consiliului 93/500**. Prin **Decizia 646/2000/EC** s-a adoptat prelungirea programului de promovare a resurselor regenerabile în Comunitatea Europeană, ALTENER, pe perioada 1998-2002.

Principalele obiective ale Programului ALTENER sunt:

- crearea condițiilor necesare din punct de vedere legal, socio-economic și administrativ pentru a implementa planul de acțiune pentru energii regenerabile al Comunității Europene;
- încurajarea investițiilor private și publice în producerea și utilizarea energiei produsă de sursele regenerabile de energie.

ALTENER este legat de **obiectivele de mediu și energie generale** ale Comunității Europene, și anume:

- limitarea emisiilor de CO₂;
- creșterea proporției surselor de energie regenerabilă în balanța energetică pentru a atinge obiectivul de 12% din consumul intern de energie în Comunitatea Europeană în 2010;
- reducerea dependenței față de importurile de energie;
- asigurarea securității aprovizionării;
- contribuirea la dezvoltarea economică locală și regională și la coeziunea economică și socială.

Tipurile de acțiuni eligibile pentru a primi suport financiar din acest program sunt:

- studii și măsuri de implementare, precum și măsuri complementare luate de Comunitatea Europeană și statele membre pentru dezvoltarea potențialului surselor de energie regenerabilă;
- acțiuni pilot pentru a crea sau extinde structuri pentru dezvoltarea surselor de energie regenerabilă;
- măsuri pentru creșterea informării, dezvoltarea structurilor de educație și training, încurajarea schimbului de experiență;

- acțiuni țintă care să faciliteze penetrarea pieții de către sursele de energie regenerabilă și know-how relevant și să încurajeze investițiile în domeniu;
- acțiuni de evaluare și monitorizare a implementării planului de acțiune al Comunității Europene pentru dezvoltarea surselor de energie regenerabilă, de sprijinire a inițiativelor luate pentru implementarea planului de acțiune și de evaluare a impactului și a eficienței economice a măsurilor luate în cadrul programului ALTENER.

În funcție de tipul acțiunii, Comunitatea Europeană poate să acopere toate costurile sau să asigure până la 50% din finanțare, restul sumelor provenind din surse publice sau private. Participarea la program este deschisă țărilor asociate din Europa Centrală și de Est și Ciprului. România și-a manifestat interesul pentru participarea la acest program în anul 2002.

De curând, Comisia Europeană a propus un nou program în domeniul energiei: "**Energie inteligentă pentru Europa**" ("Intelligent Energy for Europe"). Acest program implementează strategiile evidențiate în Cartea Verde pentru resursele de energie regenerabilă și conservarea energiei. Programul urmează să se desfășoare în intervalul 2003-2006 și propune, printre altele, un sprijin mult mai mare pentru promovarea resurselor regenerabile, continuarea programelor ALTENER și SAVE.

2.2.3. Directivele europene referitoare la sectorul energetic, cu impact la nivelul autorităților publice locale

În cele ce urmează sunt prezentate principalele domenii cu implicații asupra eficienței energetice, în care au atribuții autoritățile publice locale și pentru care există reglementări europene. Astfel, sunt trecute în revistă domeniile respective cu Directivele UE corespunzătoare, pentru a putea ușura urmărirea, de către autoritățile publice locale, a prevederilor europene - referitoare la creșterea eficienței energetice - pe care acestea trebuie să le respecte, în vederea integrării României în Uniunea Europeană.

Directiva Consiliului 93/76/EEC pentru limitarea emisiilor de dioxid de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice (Programul SAVE)

Directiva cere statelor membre să realizeze și să implementeze programe în următoarele domenii:

- certificarea energetică a clădirilor, pentru a asigura utilizatorilor clădirii informații privind caracteristicile energetice ale clădirii;
- facturarea încălzirii, apei calde menajere și a aerului condiționat pe baza consumului real (contorizat) și posibilitatea repartizării juste a costurilor acestor servicii între utilizatorii clădirii;
- finanțarea de către o a treia parte a unor investiții de eficiență energetică în sectorul public (inclusiv a activităților de audit energetic, instalare, exploatare, întreținere ș.a.);
- izolarea termică a clădirilor noi;
- inspecția periodică a instalațiilor de încălzire mai mari de 15 kW;
- auditul energetic (în cazul activităților cu consum mare de energie).

Directiva 2002/91/EC privind performanțele energetice ale clădirilor

Directiva a apărut ca un răspuns la o nevoie de reglementare a micșorării consumurilor energetice din clădiri, dat fiind că, la nivel european, aceste consumuri reprezintă circa 40% din consumul energetic total. Prima măsură de acest fel a fost reprezentată de **Directiva 93/76/EEC de limitare a emisiilor de dioxid de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE)**, care a fost adoptată într-un context politic diferit, înainte de Protocolul de la Kyoto. Alte măsuri colaterale deja existente la data apariției Directivei 2002/91/EC sunt: **Directiva 92/42/EEC asupra cazanelor**, **Directiva 89/106/EEC asupra materialelor de construcții**. **Directiva 2002/91/EC** reprezintă un instrument care reflectă noile cerințe și propune acțiuni mai concrete, completând zonele neacoperite de vechea Directivă 93/76/EEC.

Directiva 2002/91/EC acoperă toate aspectele de eficiență energetică a clădirilor într-o încercare de a realiza o tratare integrală a problemei, care ține cont de problemele specifice legate de: instalațiile de încălzire și răcire, instalațiile de iluminat, poziția și orientarea clădirii, recuperarea de căldură, condițiile climatice interioare (confortul termic) etc. Directiva se referă la sectorul rezidențial și terțiar (birouri, institutii publice etc.), însă nu include anumite categorii de clădiri, precum clădiri istorice, industriale ș.a.

Cele patru **aspecte principale** tratate de directivă sunt:

- o metodologie comună pentru calculul performanțelor energetice totale ale clădirilor;
- un standard minimal pentru performanțele energetice ale clădirilor noi și ale celor existente care sunt subiectul unor renovări majore;
- un sistem de certificare energetică a clădirilor noi și existente, iar pentru clădirile publice o afișare ușor accesibilă a acestui certificat și a altor informații relevante; validitatea certificatelor nu trebuie să fie mai mare de 10 ani;
- inspecția periodică a cazanelor și a sistemelor centrale de aer condiționat în clădiri și, suplimentar, evaluarea instalațiilor de încălzire în care cazanele au o vechime mai mare de 15 ani.

Standardele minime pentru cladiri sunt elaborate pe baza metodologiei introduse de Directiva, iar responsabilitatea stabilirii acestor standarde revine statelor membre.

CertIFICATELE de performanță energetică trebuie să fie disponibile atunci când clădirea este construită, vândută sau închiriată.

Directiva 2001/77/EC privind promovarea producerii de energie electrică din surse regenerabile de energie pe piața internă de electricitate

Directiva urmează Cărții Albe privind sursele regenerabile de energie care a confirmat următoarele **ținte** pe care Comunitatea Europeană își propune să le atingă:

- asigurarea din surse regenerabile a **12% din consumul brut de energie** al Comunității Europene, până în **2010**;
- asigurarea din surse regenerabile a **22% din consumul brut de energie electrică** al Comunității Europene, până în **2010**.

Principalele **direcții de acțiune** înscrise în această directivă sunt următoarele:

- stabilirea unei cote-țintă pentru fiecare țară privind consumul de energie electrică produsă din surse regenerabile;
- adoptarea de proceduri adecvate pentru asigurarea finanțării investițiilor în domeniul surselor regenerabile de energie;
- accesul garantat și prioritar la rețelele de transport și distribuție de energie;
- simplificarea și adecvarea procedurilor administrative de implementare a proiectelor de exploatare a surselor regenerabile;
- garantarea originii energiei produse pe bază de surse regenerabile.

OBSERVAȚIE : Din iulie 2003, au devenit operaționale două noi directive europene, una referitoare la electricitate, iar cealaltă la gazele naturale, în scopul accelerării liberalizării în cadrul acestor sectoare, în scopul realizării unei piețe interne complet operaționale. Mai jos sunt trecute în revistă principalele prevederi ale acestora, de interes pentru autoritățile publice locale.

Directiva 2003/54/EC privind reguli comune pentru piața internă de electricitate, care abrogă Directiva 96/92/EC

Directiva stabilește, printre altele, că:

- toți cetățenii CE, în particular gospodăriile, trebuie să poată beneficia de servicii publice garantate; în acest sens, statele membre pot impune operatorilor din sectorul energiei electrice, anumite obligații de îndeplinit, relative la: securitatea alimentării cu energie, regularitatea, calitatea, prețul, protecția mediului, inclusiv eficiența energetică și protecția climei;
- consumatorii de energie electrică trebuie să își poată alege gratuit furnizorul (abordare etapizată);
- pentru a promova protecția mediului și a noilor tehnologii (prin, între altele, sursele regenerabile și cogenerarea = producerea combinată și simultană de energie electrică și termică), statele membre vor trebui să aibă posibilitatea de a licita noile capacități pe baza unor criterii specifice publice;
- statele membre vor trebui să ia măsuri astfel încât consumatorii casnici să se bucure de dreptul de a fi alimentați cu energie electrică de o calitate specificată la prețuri clare, comparabile, transparente și rezonabile; statele membre vor lua măsurile necesare pentru a proteja consumatorii vulnerabili, în

contextul pieței interne de electricitate (de ex. măsuri referitoare la plata energiei electrice sau măsuri generale luate în cadrul sistemului de asigurare socială);

- statele membre vor implementa măsuri pentru atingerea obiectivelor legate de coeziunea socială și economică, protecția mediului, care pot include: eficiența energetică, mijloace de combatere a schimbărilor climatice ș.a.

Directiva 2003/55/EC privind reguli comune pentru piața internă de gaze naturale, care abrogă Directiva 98/30/EC

Directiva statuează, între altele, măsuri de protecție a consumatorilor referitoare la:

- calitatea serviciilor furnizate, precum și compensațiile/returnările care se fac atunci când calitatea serviciilor nu este respectată;
- transparența prețurilor și a tarifelor;
- oferirea consumatorilor, de către furnizori, a unei palete largi de modalități de plată; condițiile trebuie să fie transparente și corecte;
- netaxarea consumatorului în cazul în care acesta schimbă furnizorul;
- obligația furnizorului de a informa consumatorul asupra drepturilor sale de a fi alimentat cu gaz natural de o calitate specificată, la prețuri rezonabile.

Propunerea de Directivă privind promovarea cogenerării bazate pe cererea utilă de energie termică în piața internă de energie - COM(2002)415

Directiva propusă de Comisia Europeană își propune să promoveze cogenerarea printr-o identificare sistematică și o realizare progresivă a potențialelor naționale pentru cogenerarea cu eficiență ridicată¹.

Promovarea cogenerării se face în scopul contribuirii acesteia atât la securitatea alimentării cu energie, cât și la politicile din domeniul schimbărilor climatice. De asemenea, promovarea cogenerării reprezintă o parte a strategiei europene de utilizare eficientă a energiei și este suplimentară strategiei de creștere a utilizării resurselor regenerabile. Cogenerarea nu este un scop în sine, ci ea poate fi un instrument eficient în generarea economiei de energie și în atingerea sarcinilor de reducere a emisiilor de CO₂ (prin înlocuirea producerii separate de energie electrică și termică cu producerea combinată)².

Propunerea de directivă stabilește următoarea definiție a cogenerării:

Cogenerarea reprezintă producerea, în cadrul aceluiași proces, a energiei termice și a celei electrice și/sau a energiei mecanice.

Propunerea de directivă clasifică instalațiile de cogenerare în felul următor:

- aplicații industriale, care necesită în general abur sau apă fierbinte cu o temperatură de peste 140°C;
- aplicații de încălzire centralizată, care necesită apă caldă cu o temperatură între 40°C și 140°C;
- aplicații agricole, de exemplu pentru încălzirea serelor (apă caldă cu o temperatură sub 40°C), piscicultură (15-25°C).

Pentru a înlătura barierele curente ale cogenerării, statele membre vor trebui să acționeze astfel:

- să garanteze că energia electrică produsă în cogenerare va putea fi transmisă și distribuită pe baza unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii;
- să faciliteze accesul la rețea pentru energia electrică produsă în cogenerare prin utilizarea resurselor regenerabile, ca și din unități cu o capacitate de sub 1 MW(e);

¹ Statele membre ale UE se caracterizează prin diferențe climatice, de aceea propunerea nu își propune să asigure același nivel de penetrare a cogenerării în toate statele membre, scopul fiind promovarea cogenerării peste tot unde se identifică un potențial - justificat economic - de a economisi energie și a reduce emisiile de CO₂.

² Termenii "cogenerare" și "producere combinată de energie termică și electrică" (combined heat and power - CHP) au același înțeles, conform propunerii de directivă.

- să asigure ca garanțiile de origine a energiei electrice din cogenerare pot fi obținute la cerere de către unul sau mai multe organisme competente;
- să analizeze potențialul național al cogenerării de eficiență ridicată.

Statele pot realiza scheme de sprijinire a schemelor de cogenerare, dar nu sunt obligate să o facă. Suportul trebuie să se bazeze pe cererea utilă de energie termică și să se limiteze la o producție de energie electrică de 50 MW(el)/ centrală. Sprijinul nu trebuie să fie utilizat la subvenționarea încălzirii.

Propunerea nu stabilește sarcini naționale pentru realizarea cogenerării, deși Strategia de cogenerare a Comisiei Europene din 1997 stabilește o creștere a ponderii energiei electrice produse în cogenerare - în totalul producției de electricitate - de la 9% în 1994 la 18% în 2010. Această strategie se află, de fapt, la baza propunerii de directivă privind cogenerarea. Propunerea pune accent pe beneficiile economice, sociale și de mediu ale cogenerării, ca și pe posibilitatea statelor de a utiliza viitoarea directivă drept factor de suport al cogenerării la nivel național.

Comisia speră că Directiva va sprijini utilizarea și dezvoltarea cogenerării în statele candidate din Europa Centrală și de Est, dată fiind utilizarea pe scară largă a încălzirii centralizate în acestea.

Propunerea de directivă se află în prezent în discuție la Parlamentul European. Între principalele amendamente propuse se situează:

- stabilirea unei ținte obligatorii de 18% energie electrică produsă în cogenerare din totalul energiei electrice în 2012;
- un regim special pentru cogenerarea de mică putere (micro-cogenerare, cu aplicații în spitale, școli etc.)

Directiva a fost propusă de către Comisia Europeană în iulie 2002. Se așteaptă ca statele membre să ajungă la o poziție comună în cea de-a doua jumătate a anului 2003. Astfel, Directiva ar putea fi adoptată spre sfârșitul anului 2003, caz în care majoritatea prevederilor sale trebuie să fie implementate până în anul 2005.

CONCLUZIE:

Îmbunătățirea eficienței energetice la nivelul local (municipalități, de exemplu) trebuie să fie un element de bază al politicii naționale energetice. În toate țările Comunității Europene, municipalitățile sunt proprietarii sau asigură servicii unei părți semnificative a clădirilor, acestea asigurând un potențial considerabil pentru îmbunătățirea eficienței energetice. De asemenea, municipalitățile reprezintă unul din actorii importanți în domeniul eficienței energetice, întrucât acestea sunt foarte aproape de consumatorii finali.

OBSERVAȚIE: La momentul introducerii Directivei privind energia electrică în țările candidate, este important să fie implementate de asemenea și Directivele privind sursele regenerabile de energie, respectiv cogenerarea. Această abordare poate conduce la evitarea unei situații în care introducerea pieței libere ar putea împiedica dezvoltarea durabilă.

III. ADOPTAREA ACQUIS-ULUI COMUNITAR ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE DE CĂTRE ROMÂNIA

Dr. Ing. Mihaela Dupleac- TERRA Mlenniul III

3.1. DOCUMENTUL DE POZIȚIE AL ROMÂNIEI PRIVIND CAPITOLUL 14 - ENERGIA³

Principalele aspecte ale Strategiilor de preaderare la Uniunea Europeană ale țărilor candidate, referitoare la sectorul energetic, includ:

- crearea condițiilor pentru o economie de piață;
- îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării surselor regenerabile;
- realizarea alimentării cu energie în condiții de siguranță;
- reducerea impactului sectorului energetic asupra mediului;
- liberalizarea pieței de energie.

Documentul de poziție al României privind Capitolul 14 - Energia (revizuit în urma observațiilor Comisiei Europene asupra documentului inițial) a fost elaborat considerându-se data de 1 ianuarie 2007 drept ipoteză de lucru pentru încheierea pregătirilor de aderare la Uniunea Europeană.

România va implementa acquis-ul comunitar în domeniul energiei până la data aderării, cu excepția **Directivei Consiliului 68/414/EEC**, amendată de **Directiva Consiliului 98/93/EC**, cu privire la obligația Statelor Membre de a menține un stoc minim de țiței sau produse petroliere, pentru care solicită o perioadă de tranziție până la 31.12.2001.

Documentul de poziție cuprinde următoarele **capitole**:

1. Politica energetică a României
2. Securitatea aprovizionării
3. Piața de energie din România
4. Eficiența energetică
5. Sectorul nuclear

În Document se afirmă ca "România urmărește îndeaproape politica Uniunii Europene în domeniul energiei, cu scopul de a dezvolta o piață națională energetică competitivă integrată în piața internă europeană". În acest sens, Guvernul României a aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 647/2001 **"Strategia națională de dezvoltare energetică a României pe termen mediu" (2001 - 2004)**, ținând seama de evoluția sectorului energetic al Uniunii Europene, precum și de evoluția Sistemului Energetic Național (SEN). Obiectivul principal al Strategiei îl constituie crearea unei piețe eficiente de energie, a cărei dezvoltare să fie realizată în mod durabil, în condiții de înaltă calitate și siguranță a alimentării cu energie, cu respectarea standardelor Uniunii Europene referitoare la utilizarea eficientă a energiei și la protecția mediului.

Strategia energetică urmărește trei direcții principale de acțiune:

- deblocarea financiară a sectorului energetic;
- demararea privatizării în subsectorul de distribuție și apoi în cel de producere a energiei electrice;
- asigurarea funcționării și dezvoltării durabile pe termen mediu a sectorului energetic, prin stimularea investițiilor noi.

³ "Document de poziție revizuit al României. Capitolul 14 - Energia" - adoptat de Guvernul României în ședința din 13 decembrie 2001.

Principalele direcții ale politicii naționale de utilizare eficientă a energiei sunt:

- creșterea eficienței energetice în toate sectoarele economiei naționale;
- promovarea de noi mecanisme financiare pentru stimularea investițiilor destinate conservării energiei;
- promovarea inițiativei private și dezvoltarea serviciilor energetice;
- promovarea introducerii tehnologiilor noi cu eficiența energetică ridicată;
- cooperarea cu alte țări în domeniul eficienței energetice.

OBSERVAȚIE: În prezent se lucrează la finalizarea Strategiei naționale în domeniul eficienței energetice până în 2015 (surse: ARCE, MIR).

3.2. TRANSPUNEREA DIRECTIVELOR SPECIFICE ÎN LEGISLAȚIA ROMÂNEASCĂ

Legislația României în energetic se află într-un proces de aliniere la cea europeană corespunzătoare. Declarații oficiale recente din partea Ministerului Economiei și Comerțului (Dan Ioan Popescu - ministru, 24 iulie 2003, declarație de presă) susțin că România va finaliza alinierea la normele europene din domeniul energiei până la sfârșitul acestui an, prin adoptarea în totalitate a acquis-ului comunitar în domeniul energetic.

Până în luna martie 2003, România a transpus Directivele UE în domeniul eficienței energetice după cum se prezintă în tabelul 3.1. Liniile pe fundal gri ale tabelului se referă la Directive din domeniul eficienței energetice, cu impact asupra autorităților publice locale.

Comparând datele din tabelul 3.1. cu prevederile Documentului de poziție privind Capitolul 14 - Energia, referitoare la planificarea alinierii legislației românești în domeniul eficienței energetice cu cea europeană, se constată că alinierea se face la termenele prevăzute în Document.

Nr. crt.	Denumirea directivelor	Actul de transpunere (nr. HG și titlu)	Nr. Monitorului Oficial și data publicării	Data intrării în vigoare	Transpunerea directivelor
1.	Directiva Consiliului 92/75/EEC; Directiva Comisiei 94/2/EEC 1994; Directiva Consiliului 96/57/EC	HG nr. 573/14.06.2001 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea eficienței energetice a aparaturilor frigorifice de uz casnic pentru introducerea lor pe piață	375/11.07.2001	11.04.2002	ARCE, ANPC
2.	Directiva 95/12/EEC care implementează Directiva Consiliului 92/75/EEC	HG nr. 598/ 21.06.2001 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea eficienței energetice pentru introducerea pe piață a mașinilor de spălat rufe de uz casnic	377/11.07.2001	11.04.2002	ARCE, ANPC
3.	Directiva 96/60/EC care implementează Directiva Consiliului 92/75/EEC	HG nr. 671/19.07.2001 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea eficienței energetice pentru introducerea pe piață a mașinilor combinate de spălat rufe de uz casnic	445/08.08.2001	08.05.2002	ARCE, ANPC
4.	Directiva 98/11/EC care implementează Directiva Consiliului 92/75/EEC	HG nr. 1056/18.10.2001 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea eficienței energetice pentru introducerea pe piață a lampilor electrice de uz casnic	727/15.11.2001	15.08.2002	ARCE și/sau ANPC
5.	Directiva 95/13/EC care implementează Directiva Consiliului 92/75/EEC	HG nr. 1274/20.12.2001 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea eficienței energetice pentru introducerea pe piață a uscătoarelor de rufe de uz casnic cu tambur	845/28.12.2001	28.09.2002	ARCE și/sau ANPC
6.	Directiva 97/17/EC care implementează Directiva Consiliului 92/75/EEC	HG nr. 2717/01.2002 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea eficienței energetice pentru introducerea pe piață a mașinilor de spălat vase de uz casnic	68/30.01.2002	30.10.2002	ARCE și/sau ANPC
7.	Directiva 92/42/EC	HG nr. 270/21.03.2002 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea energetică pentru introducerea pe piață a cazanelor noi de apă caldă care funcționează cu combustibil lichid sau gazos	238/09.04.2002	09.04.2003	ISCIR

Nr. crt.	Denumirea directivelor	Actul de transpunere (nr. HG și titlu)	Nr. Monitorului Oficial și data publicării	Data intrării în vigoare	Transpunerea directivelor
8.	Directiva 78/170/EEC	HG nr. 666/20.06.2002 privind cerințele minime de randament la fabricarea sau la punerea în funcțiune a generatoarelor de căldură pentru încălzirea "îlsau producerea apei calde n cîdirile neindustriale noi sau existente "și izola la sistemului de distribuție a agentului termic pentru încălzire "îlsau producere a apei calde menajere n cîdirile neindustriale noi	517/17.07.2002	17.07.2003	MIR
9.	Directiva Comisiei 2002/40/EC care implementează Directiva Consiliului 92/75/EEC	HG nr. 1117/10.10.2002 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea energetică pentru introducerea pe piață a cuptoarelor electrice de uz casnic	785 /29.10.2002	29.10.2003	ARCE
10.	Directiva 2000/55/EC Parlamentului European și a Consiliului	HG nr. 1549/18.12.2002 privind stabilirea cerințelor de eficiență energetică pentru introducerea pe piață a balasturilor pentru iluminatul fluorescent	20/15.01.2003	15.06.2004	ARCE
11.	Directiva Comisiei 2002/31/EC care implementează Directiva Consiliului 92/75/EEC	HG nr. /2003 privind stabilirea cerințelor referitoare la etichetarea energetică pentru introducerea pe piață a aparateelor de climatizare de uz casnic	In curs de avizare		ARCE
12.	Directiva Consiliului 93/76/EEC de limitare a emisiilor de CO ₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE): certificare energetică clădirii termice	Legea nr. 325/2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 29/2000 privind reabilitarea termică a fondului construit existent și stimularea economisirii energiei	422/18.06.2002	18.06.2002	MLPTL
13.	Directiva Consiliului 93/76/EEC de limitare a emisiilor de CO ₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE): certificare energetică clădirii multietajate	Ordonanța de Urgență nr. 174/2002 privind instituirea măsurilor speciale pentru reabilitarea termică a unor cîdiri de locuit multietajate	890/09.12.2002	09.12.2002	MLPTL
14.	Directiva Consiliului 93/76/EEC de limitare a emisiilor de CO ₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE): certificare energetică clădirii multietajate	Dezbaterea în Parlament și Adoptarea prin Lege a Ordonanței de Urgență nr. 174/2002 privind instituirea măsurilor speciale pentru reabilitarea termică a unor clădiri de locuit multietajate	In analiză la Comisia pentru Administrație Publică, Amenajarea Teritoriului și Echilibrul Ecologic		MLPTL

Nr. crt.	Denumirea directivei	Actul de transpunere (nr. HG și titlu)	Nr. Monitorului Oficial și data publicării	Data intrării în vigoare	Transpunerea directivei
15.	Directiva Consiliului 93/76/EEC de limitare a emisiilor de CO ₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE): certificare energetică clădiri	- Promovarea Hotărârii privind contractarea de către Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor și Locuinței a unor credite interne și/sau externe, garantate de Ministerul Finanțelor Publice, necesare finanțării Programului de acțiuni pentru reabilitarea termică a clădirilor de locuit multietajate	În curs de avizare la MFP, Direcția Finanțe Publice Externe, din 16.01.2003		MLPTL
16.	Directiva Consiliului 93/76/EEC de limitare a emisiilor de CO ₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE): certificare energetică clădiri	- Proiect de HG privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de Urgență nr. 174/2002 privind instituirea măsurilor speciale pentru reabilitarea termică a unor clădiri de locuit multietajate	Normele elaborate de MLPTL în curs de finalizare. Pe 28.02.03 se transmit spre avizare la MFP și MJ	mai 2001	MLPTL
17.	Directiva Consiliului 93/76/EEC de limitare a emisiilor de CO ₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE): certificare energetică clădiri	- Normativ pentru realizarea auditului energetic al clădirilor existente și al instalațiilor de încălzire și preparare a apei calde de consum aferente acestora, indicativ NP-047/2000	Apărut în B.C. 5/2001		MLPTL
18.	Directiva Consiliului 93/76/EEC de limitare a emisiilor de CO ₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE): certificare energetică clădiri	- Normativ pentru expertiză termică și energetică a clădirilor existente și a instalațiilor de încălzire și preparare a apei calde de consum aferente acestora, indicativ NP-048/2000	Apărut în B.C. 4/2001	aprilie 2001	MLPTL
19.	Directiva Consiliului 93/76/EEC de limitare a emisiilor de CO ₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE): certificare energetică clădiri	- Normativ pentru elaborarea și acordarea certificatului energetic al clădirilor existente, indicativ NP-049/2000	Apărut în B.C. 5/2001	mai 2001	MLPTL
20.	Directiva Consiliului 93/76/EEC de limitare a emisiilor de CO ₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE): certificare energetică clădiri	- Procedura privind tehnologia pentru reabilitarea termică a clădirilor folosind plăci din materiale termoizolante, indicativ PCC- 016/2000	Apărut în B.C. 5/2001	mai 2001	MLPTL
21.	Directiva Consiliului 93/76/EEC de limitare a emisiilor de CO ₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE): certificare energetică clădiri	- Procedura privind tehnologia pentru reabilitarea termică a clădirilor folosind spume poliuretane, indicativ PCC-017/2000	Apărut în B.C. 4/2001	aprilie 2001	MLPTL

Nr. crt.	Denumirea directivei	Actul de transpunere (nr. HG și titlu)	Nr. Monitorului Oficial și data publicării	Data intrării în vigoare	Transpunerea directivei
22.	Directiva Consiliului 93/76/EEC de limitare a emisiilor de CO ₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE): certificare energetică c ^o din	- Metodologie privind stabilirea ordinii de prioritate a măsurilor de reabilitare termică a clădirilor social culturale și a instalațiilor aferente acestora, indicativ MP 01/2/2001	Apărut în B.C. 5/2001	mai 2001	MLPTL

Sursa: ARCE, iunie 2003

Legendă: Liniiile pe fundal gri ale tabelului se referă la Directive din domeniul eficienței energetice, cu impact asupra autorităților publice locale

Abrevieri:

B.C. - Buletinul Construcțiilor

MLPTL - Ministerul Lucrurilor Publice, Transporturilor și Locuințelor

MFP - Ministerul Finanțelor Publice

MJ - Ministerul Justiției

OBSERVAȚII:

1. Se află în curs de transpunere **Directiva 2002/91/EC asupra performanțelor energetice ale clădirilor**, responsabilitatea pentru aceasta revenind MLPTL (sursa: ARCE).
2. **Facturarea energiei termice și a apei calde pe baza consumului individual** pentru clădiri cu instalații colective este prevăzută în **Legea nr. 199/2000** (privind utilizarea eficientă a energiei), modificată prin OG 78/2001. Programul pilot de aplicare a acestei reglementări a fost realizat în 1995/96, iar al doilea program este în curs de evaluare, urmând a fi aplicat pe 50.000 de apartamente în perioada 2003-2004.
3. **Standardele de izolație pentru clădiri noi au fost revizuite și îmbunătățite în 1998/1999.**
4. **Realizarea bilanțurilor energetice** pentru două categorii de consumatori - cei care consumă peste 200 tep./an și cei care consumă peste 1000 tep./an **este prevăzută în Legea nr. 199/2000**, modificată prin OG nr. 78/2001).
5. În baza Legii nr. 199/2000, care prevede stimulente fiscale pentru formele de servicii energetice **se va promova sistemul de finanțare printr-o a treia parte (ESCO), începând cu 01.10.2002.**
6. **HG 442/2003 privind promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile de energie** reprezintă transpunerea în legislația românească a **Directivei 2001/77/EC** (privind promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile de energie). Printre altele, hotărârea prevede că "tarifele de transport și distribuție sunt nediscriminatorii între energia electrică produsă din surse regenerabile de energie și cea produsă din surse convenționale de energie, inclusiv în cazul energiei electrice din surse regenerabile de energie, produsă în zone izolate". De asemenea, hotărârea susține reducerea barierelor de reglementare și a altor bariere în calea creșterii producției de energie electrică din surse regenerabile de energie.

Conform Documentului de poziție și având în vedere consultările cu ARCE, pentru realizarea obiectivelor politicii de eficiență energetică și a angajamentelor asumate, România va aplica următoarele măsuri:

- Cofinanțarea din bugetul de stat prin intermediul ARCE a unor proiecte de utilizare eficientă a energiei. În perioada 2001-2002 vor fi alocate 5,0 milioane euro pentru cofinanțarea proiectelor din zonele demonstrative de eficiență energetică, continuarea proiectelor de utilizare a biomasei pentru producerea de energie termică pentru populația din localitățile montane și a proiectului de contorizare individuală a energiei termice. Pentru anii următori se va avea în vedere promovarea de proiecte pentru utilizarea energiei hidroelectrice, solare și eoliene, România posedând un important potențial în acest sens.
- Realizarea Observatorului Energetic Național ca o bază de date unică, veridică și performantă care să permită calculul principalilor indicatori energetici, monitorizarea evoluției consumurilor de energie și dimensionarea programelor naționale de creștere a eficienței energetice, până la 31.12.2003.
- Îmbunătățirea managementului energetic, precum și atestarea personalului cu atribuții în domeniul gestiunii energiei începând cu 01.06. 2002.
- Realizarea zonelor demonstrative de eficiență energetică până la 31.12.2003.
- Realizarea unui program național de reglare și contorizare a energiei termice pentru consumatorii racordați la sistemele de termoficare urbană, prin cooperare cu Uniunea Europeană; prima etapă a programului va fi aplicată în iarna anului 2003/2004.

În domeniul energiilor regenerabile, ca urmare a rezultatelor pozitive obținute în urma finalizării a două proiecte cu asistență Phare - pentru biomasă și energie geotermală, ARCE derulează alte cinci proiecte pentru biomasă în colaborare cu Agenția Daneză pentru Mediu.

IV. ATRIBUȚII ȘI RESPONSABILITĂȚI ALE AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE ÎN DOMENIUL ÎMBUNĂȚĂȚIRII EFICIENȚEI ENERGETICE, REZULTATE DIN LEGISLAȚIA CURENTĂ ROMÂNEASCĂ

Dr. Ing. Mihaela Dupleac- TERRA Mleniul III

Ing. Marian DEACONU - AGIR

4.1. ROLUL AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE ÎN CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE

Conducerea democratică locală presupune ca activitățile **autorității publice locale** să se orienteze și să se bazeze pe politici publice solide, orientate către cetățean și pe proceduri interne adecvate.

Continuarea reformei în administrația publică locală se bazează pe creșterea autonomiei colectivităților locale prin realizarea atât a autonomiei decizionale, cât și a celei financiare și instituționale.

Organizarea și funcționarea administrației publice locale/centrale, precum și administrarea serviciilor publice se bazează pe următoarele **principii**:

- autonomie locală și descentralizarea serviciilor;
- responsabilitate și legalitate;
- dezvoltarea durabilă, corelarea cerințelor cu resursele, protecția/conservarea mediului natural și construit;
- asigurarea mediului concurențial bazat pe competența și performanța, transparența licitațiilor publice;
- participarea publică și consultarea cetățenilor în soluționarea problemelor de interes general;
- asocierea intercomunală și parteneriatul, accesul liber la informații.

În acest context, administrației publice locale îi revine deosebita responsabilitate de a aplica cadrul legal existent, de a găsi soluțiile cele mai performante și de a veni cu propuneri adecvate în ceea ce privește utilizarea eficientă a energiei și reabilitarea și modernizarea termică a clădirilor și instalațiilor, prin **elaborarea și implementarea unor strategii locale și planuri de acțiune în acest scop**.

Astfel, administrația publică locală trebuie să transpună în practică politica națională de utilizare eficientă a energiei, în conformitate cu prevederile Tratatului Cartei energiei, ale Protocolului Cartei energiei privind eficiența energetică și aspectele legate de mediu, precum și cu principiile care stau la baza dezvoltării durabile și a legislației europene în vigoare.

Administrației publice locale îi revine un rol important și în activitatea de reabilitare și modernizare termică a clădirilor existente și a instalațiilor aferente. Scopul acesteia este de a îmbunătăți condițiile de igienă și confort termic interior și de a reduce pierderile de căldură, respectiv consumurile energetice și de combustibil. Trebuie subliniate, de asemenea, și **impactul social** asupra populației, ca parte a politicii sociale a guvernului, în ceea ce privește reducerea costurilor de întreținere pentru încălzire și alimentare cu apă caldă de consum, precum și **impactul asupra mediului**, prin reducerea emisiilor poluante generate de producerea, transportul și consumul de energie. În contextul **Planului național antisărăcie și de promovare a incluziunii sociale și al Programului și politicii sociale a reformei**, administrația publică locală are un important rol și în organizarea de acțiuni referitoare la formarea unui curent de opinie favorabil economisirii energiei utilizate pentru încălzirea clădirilor și alimentarea cu apă caldă de consum în rândul cetățenilor-consumatori.

Sintetizând, principalele responsabilități ale autorităților publice locale în domeniul îmbunătățirii eficienței energetice la nivel local sunt următoarele:

- creșterea capacității factorilor locali în vederea realizării și implementării unei politici de eficiență energetică;
- realizarea de strategii locale de eficiență energetică, care să cuprindă:
 - identificarea domeniilor mari consumatoare de energie;
 - măsurile care trebuie luate;
 - identificarea surselor de finanțare;
 - diseminarea informațiilor.
- programe privind reabilitarea de urgență a sistemelor centralizate de încălzire;
- introducerea energiilor regenerabile;
- promovarea cogenerării de medie și mica putere.

4.2. PRINCIPALELE PREVEDERI DIN LEGISLAȚIA CURENTĂ ROMÂNEASCĂ REFERITOARE LA ATRIBUȚIILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE

4.2.1. Definiții

Ciclul energetic: întregul lanț energetic, inclusiv activitățile legate de prospectarea, exploatarea, producerea, conversia, stocarea, transportul, distribuția și consumul diferitelor forme de energie și prelucrarea și înlăturarea deșeurilor, ca și întreruperea sau încetarea acestor activități, minimizând impactul negativ asupra mediului.

Eficiența energetică: realizarea unei unități de produs, bun sau serviciu fără scăderea calității sau performanțelor acestuia, concomitent cu reducerea cantității de energie cerute pentru realizarea acestui produs, bun sau serviciu (Legea nr. 199/2000 privind utilizarea eficientă a energiei).

Utilizarea eficientă a energiei/îmbunătățirea eficienței energetice: acțiunea pentru realizarea unei unități de produs, bun sau serviciu fără scăderea calității/permanențelor acestuia, concomitent cu reducerea cantității de energie cerute pentru realizarea acestui produs, bun sau serviciu.

Reabilitarea/modernizarea termică:

- îmbunătățirea performanțelor de izolare termică a elementelor de construcție care delimitează de exterior spațiile interioare încălzite;
- creșterea eficienței energetice a instalațiilor interioare de încălzire și de alimentare cu apă caldă de consum, a centralelor termice, punctelor termice și a rețelelor de distribuție a agentului termic și apei calde de consum din interiorul clădirilor și adiacente acestora.

Audit energetic:

- metoda sistematică prin care se identifică fluxurile de energie intrate și ieșite dintr-un proces/sistem tehnic, precum și transformările energiei în interiorul acestuia;
- analiza calitativă a aspectelor majore legate de performanța energetică și posibilitățile de conservare a energiei.

Certificat energetic:

- act oficial prin care se atestă performanța energetică a clădirii la un moment dat (izolare termică, randamentul instalației de încălzire);

Va fi utilizat:

- la stabilirea valorii clădirii în relațiile de vânzare/cumpărare/asigurare;
- la diferențierea tarifelor pentru energia termică;
- la stabilirea taxelor de mediu.

Dezvoltarea durabilă: dezvoltarea care corespunde necesităților prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a și le satisface pe ale lor.

4.2.2. Compendiu de prevederi legale privind îmbunătățirea eficienței energetice, în care autoritățile locale au atribuții și responsabilități

4.2.2.1. Abrevieri

a.c.c.	- apă caldă de consum;
a.p.l.	- administrația publică locală;
ANRE	- Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei;
ARCE	- Agenția Română pentru Conservarea Energiei;
ASRO	- Asociația de Standardizare din România;
ANPC	- Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor;
BIRD	- Banca de Investiții pentru Reconstrucție și Dezvoltare;
BRML	- Biroul Român de Metrologie Legală;
CGMB	- Consiliul General al Municipiului București;
DGTC	- Direcția Generală Tehnică în Construcții;
DST	- drepturi speciale de tragere;
EE	- eficiență energetică;
FREE	- Fondul Român de Eficiență Energetică;
FSDSE	- Fondul Special de Dezvoltare a Sectorului Energetic;
HGR	- Hotărârea Guvernului României;
MAP	- Ministerul Administrației Publice;
MDP	- Ministerul Dezvoltării și Prognozei;
MFP	- Ministerul Finanțelor Publice;
MIC	- Ministerul Învățământului și Cercetării;
MIE	- Ministerul Integrării Europene;
MIR	- Ministerul Industriei și Resurselor;
MLPTL	- Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor și Locuinței;
MO	- Monitorul Oficial al României;
OGR	- Ordonanța Guvernului României;
OPC	- Oficiul pentru Protecția Consumatorului;
OUGR	- Ordonanța de Urgență a Guvernului României;
PIB	- Produsul Intern Brut;
RTET	- rețele de transport al energiei termice;
SACET	- sistem de alimentare centralizată cu energie termică;
SCD	- sistem centralizat de distribuție;
UE	- Uniunea Europeană.

4.2.2.2. Reglementări care conțin explicit responsabilități și atribuții ale administrațiilor publice locale în domeniul creșterii eficienței energetice

Legea nr. 199/2000 (republicată în MO nr. 734/2002) privind: **Utilizarea eficientă a energiei conține:**

Legea nr. 199/2000 (MO nr. 577/2000) privind: **Utilizarea eficientă a energiei.**

OG nr. 77/2001 (MO nr. 541/2001) pentru: **modificarea Legii nr. 199/2000 privind utilizarea eficientă a energiei.**

Legea nr. 120/2002 (MO nr. 193/2002) privind: **aprobarea OG nr. 77/2001.**

HG nr. 393/2002 (MO nr. 292/2002) pentru aprobarea **Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 199/00 privind utilizarea eficientă a energiei.**

Scop: crearea cadrului legal pentru elaborarea și aplicarea unei **politici naționale de utilizare eficientă a energiei (PNUEE).**

Legea **instituie obligații/stimulente** pentru producători/consumatori în utilizarea eficientă a energiei.

Principiile PNUEE:

- reducerea barierelor în calea promovării eficienței energetice, stimulându-se investițiile;
- promovarea unor mecanisme de finanțare a inițiativelor în domeniul eficienței energetice;
- educarea/conștientizarea utilizatorilor pentru necesitatea reducerii consumurilor energetice pe produs;

- sprijinirea cercetării fundamentale și aplicative în domeniul utilizării eficiente a energiei;
- cooperarea cu alte țări în domeniul eficienței energetice/respectarea convențiilor internaționale;
- obținerea **beneficiului maxim în întregul lanț energetic** care cuprinde producerea/conversia/stocarea/transportul/distribuția/consumul diferitelor forme de energie;
- reducerea consumului de energie al României pe unitatea de PIB;
- creșterea eficienței energetice în toate sectoarele de activitate ale economiei naționale;
- promovarea surselor noi de energie.

Obligațiile:

Consumatorilor de energie 1.000 tone echivalent petrol/an și ale a.p.l. cu peste 20.000 locuitori: **întocmirea de programe proprii de eficiență energetică.**

ARCE:

- elaborează **PNUEE** împreună cu MIR;
- monitorizează **PNUEE** și programele de **UEE**;
- elaborează norme/reglementări tehnice în scopul creșterii EE pentru aparate, echipamente, utilaje pentru producere/transport/distribuție și **consum de energie pentru clădiri**/alte domenii de activitate;
- certifică conformitatea aparatelor/echipamentelor/utilajelor;
- autorizează persoanele ce realizează bilanțuri energetice;
- coordonează programele de eficiență energetică finanțate extern;
- evaluează tehnic și avizează proiectele de investiții în domeniul EE;
- elaborează sinteza programelor de EE din economia națională;
- realizează balanțele energetice;
- formează baza de date energetice;
- acordă consultanță gratuită **a.p.l./administratorilor clădirilor publice, celor de locuit, agenților comerciali** la elaborarea/aplicarea proiectelor de eficiență energetică;
- avizarea programelor de eficiență energetică ale consumatorilor.

Consumatorilor de energie persoane juridice:

- respectarea reglementărilor tehnice la proiectarea, construirea, exploatarea, întreținerea, repararea instalațiilor/receptoarelor de energie proprii;
- dotarea cu aparate de măsură și control;
- realizarea unui sistem propriu de evidență și monitorizare a consumurilor energetice.

Consumatorilor de energie persoane fizice:

- să ia măsuri pentru dotarea cu aparate de măsură și control individuale.

Agentii economici cu activitate de producere/transport/distribuție:

- reducerea consumului propriu de combustibili/energie;
- promovarea energiei solare, eoliene, geotermale, biomasei, biogazului, energiei din deșeuri menajere;
- executarea de lucrări, contra cost, la consumatori, pentru creșterea eficienței utilizării combustibililor și energiei în instalațiile acestora.

Administratorii clădirilor publice:

- utilizarea eficientă a sistemului de încălzire și climatizare;
- utilizarea materialelor de construcții eficiente energetic;
- utilizarea rațională a iluminatului interior;
- utilizarea aparatelor de măsură și reglare a consumului de energie;
- realizarea bilanțurilor energetice pentru clădirile cu o suprafață desfășurată 1.500 m² la 5 ani;
- creșterea eficienței energetice conform reglementărilor emise în baza Legea nr. 199/2000.

Stimulente financiare/fiscale:

- surse proprii, cote de profit destinate special, Fondul special pentru dezvoltarea sistemului energetic, ajutoare de stat, investiții terți, cofinanțare, credite;
- consumatorii pot beneficia de maxim 50% din valoarea investițiilor pentru creșterea eficienței

- energetice prin sprijin financiar din Fondul special pentru dezvoltarea sistemului energetic;
- cotele de profit alocate creșterii eficienței energetice sunt scutite la plata impozitului pe profit;
- creditele pentru lucrări de creștere a eficienței energetice se acordă cu o dobândă de maximum 75% din cea stabilită de bănci, diferența fiind asigurată prin alocații de la bugetul de stat;
- import scutit de taxe vamale pentru aparate, utilaje, echipamente destinate proiectelor de creștere a eficienței energetice;
- reducerea impozitului pe profit cu 50% pe 5 ani la societățile comerciale de management/servicii energetice.

=====//=====

OG nr. 73/02 (MO nr. 650/02) privind Organizarea și funcționarea serviciilor publice de alimentare cu energie termică produsă centralizat

Scop: stabilirea cadrului juridic privind înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea, finanțarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de alimentare cu energie termică produsă centralizat a localităților.

Obiective:

- Asigurarea eficienței energetice, creșterea eficienței energetice pe întregul ciclu tehnologic (producere/transport/transformare/distribuție/furnizare/utilizare);
- Corelarea cerințelor cu resursele;
- Conservarea mediului, asigurarea viabilității economice durabile a sistemului;
- Creșterea siguranței în exploatarea a instalațiilor.

Sarcini a.p.l. - administrația publică locală urmărește, controlează și supraveghează:

- calitatea și eficiența serviciilor furnizate/prestate la nivelul indicatorilor de performanță stabiliți;
- exploatarea, conservarea și mentinerea în funcțiune, dezvoltare și/sau modernizare a sistemelor energetice de interes local;
- propune montarea de centrale de scară/imobil.

MONITORIZAREA de către a.p.l. a:

Producătorului:

- asigurarea eficienței energetice și a economiei de combustibil;
- întocmirea bilanșurilor energetice;
- eficientizarea energetică;
- realizarea de programe de reabilitare/retehnologizare a instalațiilor pentru creșterea eficienței energetice.

Transportatorului:

- întocmirea bilanșurilor energetice;
- dezvoltarea/modernizarea în condiții de eficiență energetică a rețelei de transport al energiei termice (RTET);
- exploatarea în condiții de siguranță, eficiență și de protecție a mediului a RTET.

Distribuitor/furnizor:

- facturarea consumurilor **pe baza indicațiilor echipamentelor de înregistrare și măsurare;**
- întreținerea/repararea/dezvoltarea sistemului de distribuție în condiții de eficiență energetică;
- întocmirea bilanșurilor energiei termice;
- revizuirea/reglarea periodică a instalațiilor de încălzire și de alimentare cu a.c.c. aparținând utilizatorilor pe bază de contract;
- depistarea pierderilor de căldură și agent termic/ remedierea defecțiunilor și avariilor pe rețelele de distribuție;
- **asigurarea sistemelor de înregistrare-măsurare la utilizatori;**
- realizarea de lucrări de dezvoltare/modernizare a instalațiilor;

- prestarea de activități de reparații/reabilitări/la instalațiile utilizatorilor contra cost pentru creșterea eficienței și utilizării raționale a energiei termice;
- montarea de centrale termice de scară/bloc.

Utilizatori/consumatori:

- remedierea defecțiunilor la instalațiile de distribuție;
- montarea de termostate de radiator și a sistemelor de alocare a consumurilor, contra cost;
- exploatarea/întreținerea instalațiilor proprii pentru asigurarea utilizării eficiente a energiei termice;
- montarea, în condițiile legii, de centrale termice de scară/imobil;
- montarea, în condițiile legii, a sistemelor individuale de apartament.

Termene:

- de la 31 XI 2002 - noile imobile condominiale racordate la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) vor fi dotate cu sisteme de măsurare-înregistrare la nivel de imobil și de apartament;
- 31 XII 2004 - echiparea imobilelor actuale (necontorzate) cu sisteme de măsurare-înregistrare de către operatorii furnizori de energie termică;
- 31 V 2003 - elaborarea metodologiei de aplicare a tarifului binom la facturarea energiei termice (cu o componentă variabilă proporțională cu consumul).

Modalități de finanțare:

- tarife care să descurajeze consumul excesiv și să asigure funcționarea eficientă a sistemului;
- tarif binom (cu componentă pentru eficiența sistemului și componentă pentru nivelul consumului);
- fonduri proprii ale operatorilor;
- credite bancare;
- surse nerambursabile;
- investiții interne/ externe;
- concesiune, privatizare;
- taxe speciale.

=====//=====

HG nr. 811/02 (MO nr. 611/02) privind: aprobarea Programului social pe perioada 2002-2003

Scop:

- consolidarea politicii sociale a guvernului PSD ca expresie a solidarității și echității sociale; promovarea unui model social bazat pe echilibrul dintre competiție, colaborare și solidaritate;
- ameliorarea condițiilor de viață și de muncă pentru largi categorii sociale prin măsuri concrete și fonduri importante.

Obiective a.p.l.:

- **modernizarea/reabilitarea centralelor termoelectrice și termice din subordinea a.p.l.;**
- **executarea reparațiilor/reviziilor programate la centralele termice din subordinea a.p.l.;**
- modernizarea/reabilitarea/retehnologizarea sistemelor centralizate de alimentare cu apă potabilă din urban/rural;
- **reducerea pierderilor și raționalizarea consumurilor.**

Sarcini a.p.l.:

- **monitorizarea lunară a programelor de reparații la instalațiile prevăzute să funcționeze în iarna 2002-2003;**
- **pregătirea investițiilor pentru următorii ani funcție de necesarul de energie termică al fiecărei localități;**
- promovarea de programe locale pentru lucrări de reparații, reabilitarea, retehnologizarea sistemelor de apă potabilă;
- îmbunătățirea randamentelor, reducerea consumurilor și a pierderilor pe rețelele publice de distribuție a apei;

- introducerea sistemului binom de tarificare pentru stimularea economisirii și utilizării raționale a apei potabile de către consumatori;
- **contorizarea tuturor consumatorilor** pe branșamentele principale și contorizarea la nivel de apartament.

Termene:

- lunar: reparații la instalații;
- permanent: reducerea pierderilor la producție/transport energie;
- 01.10.2002: reparații/revizii;
- 2002-2003: reducerea pierderilor sisteme transport/distribuție energie termică și puncte termice;
- 31.12.2002: reducere/rationalizare consumuri, grilă de tarificare progresivă, contorizare branșamente/apartamente.

Fonduri:

- surse proprii de finanțare;
- bugete locale și/sau de stat;
- alocații bugetare;
- credite externe garantate de stat;
- parteneriat public-privat sau procedura "BOT";
- investiții prin programele: MUDP-I/II, ISPA, SAMTID (BERD, BEI), SAPARD, PDR;
- proiecte PIBL I/II (Banca Mondială).

=====//=====

HG nr. 829/02 (MO nr. 662/02) privind: aprobarea Planului național antisărăcie și promovare a incluziunii sociale (PNAinc)

Scop:

- Elaborarea unui program de construcție socială în direcția realizării unei societăți europene, bazată pe filozofia de a construi împreună, ca obiectiv comun al întregului continent;
- Relansarea unui proces de dezvoltare pentru a deveni o societate modernă, competitivă, cu un grad ridicat de coeziune socială;
- Realizarea unui element de sprijin al unei noi practici de guvernare: de la administrarea problemelor curente la programe de dezvoltare socială planificată.

Obiective:

- Crearea unei societăți prospere, activă economic, social și politic, cu un **nivel ridicat de responsabilitate colectivă și individuală**;
- **Inițierea, la nivelul fiecărei localități, a planurilor de reabilitare a locuințelor sever degradate și de producție a utilităților publice necesare, la costuri acceptabile.**

Sarcini a.p.l.:

- **Restructurarea și eficientizarea utilităților publice;**
- **Înnoirea tehnologiei și un management corespunzător în domeniul utilităților publice;**
- Investiții suplimentare în infrastructura rurală (apă potabilă, canalizare, distribuția gazelor naturale);
- Lansarea de **largi programe** de amenajări de infrastructură și teritoriale, inclusiv de **mediu**;
- **Elaborarea de standarde minime de calitate pentru creșterea eficacității și eficienței serviciilor publice;**
- **Racordarea la rețeaua de curent electric a tuturor locuințelor aflate în zonele urbane defavorizate, degradate, astfel ca până în luna decembrie 2004 toate locuințele să dispună de curent electric;**

- Cvasieliminarea numărului de localități rurale neracordate la rețeaua de curent electric și creșterea până la 98% a numărului de gospodării care beneficiază de curent electric, până în luna decembrie 2002;
- Asigurarea accesului la apă curentă pentru cvasitotalitatea gospodăriilor în comunitățile din mediul urban;
- Aplicarea Strategiei naționale pentru utilizarea durabilă a resurselor de apă în interesul generațiilor prezente și viitoare;
- **Restructurarea și eficientizarea sistemului de producere și distribuire a energiei termice la populație;**
- **Reabilitarea sistemelor de furnizare a utilităților publice și creșterea gradului de acces al gospodăriilor sărace din mediul urban la utilitățile publice;**
- **Reabilitarea infrastructurii locuințelor urbane** (cca. 2,5 milioane locuințe);
- Reabilitarea părților comune ce țin **de instalațiile prin care se distribuie utilitățile publice** de către companiile furnizoare pe baza abonamentelor diferențiate, în funcție de consumul individual/al asociației, care să cuprindă și o taxă de service/întreținere;
- **Inițierea unui program și propunerea unor soluții adaptate cazurilor tip existente pentru încălzire: centrale individuale, contorizare/centrale de cvartal etc. cu termen iunie 2003.**

=====//=====

OG nr. 21/2002 (MO nr. 86/2002) privind: Gospodărirea localităților urbane și rurale

Scop: stabilirea obligațiilor și răspunderilor ce revin a.p.l., instituțiilor publice, agenților economici și cetățenilor pentru buna gospodărire a localităților.

Obiective: efectuarea lucrărilor de întreținere a clădirilor aflate în proprietate sau folosință.

Obligații:

a) consiliile județene:

- conservarea și protecția mediului;
- menținerea în stare corespunzătoare a spațiilor verzi și extinderea acestora;
- întocmirea, aprobarea și respectarea documentațiilor de amenajarea teritoriului și de urbanism, precum și a normelor privind executarea construcțiilor;
- înființarea, organizarea și asigurarea bunei funcționări a unor servicii publice de transport public local de călători, eficiente și nepoluante.

b) consilii locale/primării:

- respectarea prevederilor legale și a documentațiilor de amenajarea teritoriului și de urbanism aprobate, precum și a normelor privind executarea construcțiilor;
- întreținerea în bună stare a construcțiilor existente, repararea periodică a acestora;
- repararea, întreținerea și modernizarea rețelei de distribuție a apei;
- instituții publice, agenți economici, persoane juridice;
- întreținerea în stare corespunzătoare a imobilelor, efectuarea de lucrări de reparații, amenajări și alte lucrări specifice.

c) cetățeni:

- întreținerea locuințelor;
- finalizarea construcțiilor începute pe baza autorizațiilor eliberate de primării;
- repararea și întreținerea instalațiilor aferente imobilelor.

Finanțare: taxe locale, fonduri proprii, fonduri atrase.

=====//=====

Legea nr. 326/2001 (MO nr. 359/2001) privind: Legea serviciilor publice de gospodărire comunală

Scop: stabilirea cadrului juridic unitar privind înființarea, organizarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărire comunală în județe, orașe și comune.

Obiective:

- Furnizarea de servicii de utilitate publică;
- Alimentarea cu apă;
- Canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale;
- **Alimentarea cu energie termică produsă centralizat;**
- Alimentarea cu gaze naturale și energie termică;
- Salubritatea localităților;
- Administrarea fondului locativ public;
- Transportul public local.

Principii:

- Principiul dezvoltării durabile;
- Principiul corelării cerințelor cu resursele;
- Principiul protecției și conservării mediului natural și construit.

Sarcini a.p.l.:

- reabilitarea infrastructurii utilităților publice;
- asigurarea performanțelor utilităților publice;
- instituirea unor taxe;
- asigurarea calității și nivelului serviciilor publice oferite;
- stabilirea politicilor și strategiilor locale, adoptarea normelor locale.

=====//=====

HG nr. 348/1993 (MO nr. 190/1993) privind Contorizarea apei și energiei termice la populație, instituții publice și agenți economici

Scop: asigurarea cadrului legal pentru contorizarea branșamentelor generale ale consumatorilor.

Obiective:

- Economisirea apei și energiei termice;
- Facturarea/gestionarea corectă a consumurilor;
- Stabilirea de raporturi corecte distribuitor-consumator;
- Ridicarea calității serviciilor.

Sarcini:

- **distribuitorul dotează consumatorii cu sisteme de măsurare (de la consumator la surse).**
- **noile imobile vor fi dotate cu mijloace de măsurare.**
- mijloacele de măsurare vor respecta normele metrologice Biroului român de metrologie legală (BRML);
- recepție în prezența consumatorului-distribuitorului;
- distribuitorul asigură exploatarea, întreținerea, repararea, înlocuirea și verificarea metrologică a sistemelor de măsurare.

Obligații (monitorizate de a.p.l.):

- **consiliile locale** întocmesc programele de contorizare;
- distribuitorul alege și montează contoarele pentru populație;
- agenții economici/instituțiile publice suportă costurile contorizării.

Termene: 31.12.1994 pentru agenții economici și instituțiile publice cu branșamente separate.

=====//=====

Ordinul MLPAT nr. 29/N/1993 (MO nr. 25/1994) pentru aprobarea Normativului-cadru privind contorizarea apei și energiei termice la populație, instituții publice și agenți economici

Scop: reglementarea modului de derulare a acțiunii de contorizare a apei și a energiei termice a consumatorilor racordați la sistemul centralizat de distribuție (SCD) sau la SACET.

Obiective:

- Economisirea resurselor;
- Gestionarea/facturarea corectă a resurselor;
- Stabilirea de raporturi echitabile distribuitor-consumator.

Obligații (monitorizate de a.p.l.):

- unitățile de distribuție au obligația întocmirii de programe proprii de contorizare;
- **consiliile locale analizează/aprobă programele de contorizare;**
- sistemele de măsurare trebuie să fie conforme cu reglementările BRML;
- distribuitorul asigură documentația tehnico-economică și montajul contoarelor;
- agenții economici/instituțiile publice suportă contorizarea proprie.

Termene:

- 31.01.1994 - analizarea/aprobarea programelor de contorizare de către **consiliile locale;**
- 31.12.1994 - montarea de contoare de către agenți economici/instituții publice.

Finanțare:

- surse proprii distribuitor;
- alocații de la bugetul local;
- transfer din bugetul de stat;
- sume avansate de abonați;
- credite bancare.

=====//=====

OG nr. 174/2002 (MO nr. 890/2002) privind Instituirea măsurilor speciale pentru reabilitarea termică a unor clădiri de locuit multietajate.

Scop:

- sprijinirea măsurilor speciale pentru reabilitarea termică a unor clădiri de locuit multietajate și a instalațiilor aferente construite în perioada 1950-1985 și alimentate la sistemele centralizate de furnizare a energiei termice;
- reducerea consumului energetic în clădiri și instalațiile aferente.

Beneficiari:

- persoanele fizice și/sau juridice, proprietare ale clădirilor de locuit multietajate;
- asociațiile de proprietari/locatari;
- persoanele juridice care au în administrare spații în aceste clădiri.

Realizare: prin programe anuale de acțiuni pentru reabilitarea termică, elaborate de MLPTL și aprobate de guvern.

Obiective: intervenții de reabilitare termică la:

- pereți exteriori, inclusiv ferestre și uși exterioare, terasa, planșeul peste subsol și alte elemente structurale și nestructurale care constituie anvelopa clădirii;
- instalațiile de încălzire și de preparare a apei calde de consum, aferente clădirii.

Obligații/atribuții:

Guvernul: adoptă anual programe anuale.

Proprietari/administratori:

- efectuarea expertizei și auditului energetic al clădirii;
- aprobarea în adunarea generală a proprietarilor/locatarilor a deciziei pentru reabilitarea termică a clădirii;
- proiectarea și executarea lucrărilor de reabilitare termică a anvelopei clădirii și/sau a instalațiilor de încălzire și apă caldă de consum, aferente clădirii.

Proprietarii, persoane fizice:

- aprobă în adunarea generală decizia de intervenție și semnează convenția-cadru cu consiliile județene, locale, CGMB și consilii de sector;
- să instituie în favoarea statului ipoteca legală asupra locuinței;
- să restituie sumele alocate din bugetul de stat în rate lunare egale.

MLPTL:

- elaborează și promovează programele anuale de acțiuni pentru reabilitare termică;
- inițiază studii, audit și realizarea de prototipuri;
- coordonează din punct de vedere tehnic acțiunile privind reabilitarea termică;
- analizează documentele necesare fundamentării programelor anuale transmise de consiliile locale/județene.

Consilii județene și locale, CGMB și consiliile locale de sector:

- pun la dispoziția MLPTL datele și documentele necesare fundamentării programelor anuale;
- încheie convențiile cu persoanele fizice și/sau juridice și asociațiile de proprietari/locatari din clădirile nominalizate în programele anuale;
- derulează acțiunile pentru reabilitarea termică a clădirilor: audit energetic, proiectarea și execuția - lucrărilor de intervenție.

Finanțare/facilități:

- pentru: expertizare și audit energetic, proiectarea lucrărilor de reabilitare termică a clădirilor - **alocații de la bugetul de stat** (în limita fondurilor MLPTL, aprobate anual cu această destinație);
- pentru: executarea lucrărilor de reabilitare termică - pentru locuințele proprietate personală:
 - **85% din credite și/sau alocații de la bugetul de stat** (în limita fondurilor MLPTL, aprobate anual cu această destinație), din care **30% subvenție de la bugetul de stat;**
 - **15% din fondul de reparații** al asociației de proprietari/locatari.
- pentru locuințele și spațiile cu altă destinație decât cea de locuință în proprietatea/administrarea **unităților administrative-teritoriale:**
 - **bugete locale** pentru locuințele și spațiile cu altă destinație decât cea de locuință în proprietatea/administrarea **instituțiilor publice;**
 - **bugetul de stat;**
 - **bugete locale;**
 - **venituri proprii.**
- pentru locuințele și spațiile cu altă destinație decât cea de locuință în proprietatea/administrarea **agenților economici: fonduri proprii.**

Proprietarii, persoane fizice, beneficiază de o dobândă de 5% pentru sumele alocate din bugetul de stat (85 - 30 = 55%) și o durată de rambursare de 10 ani de la data recepției lucrărilor.

Termene: 09.02.2003: MLPTL elaborează Normele metodologice de aplicare.

=====//=====

4.2.2.3. Alte reglementări în domeniul eficienței energetice

Legea nr. 318/2003 a energiei electrice (MO nr. 511/2003) care abrogă OU nr. 63/1998 privind energia electrică și termică, precum și OU nr. 29/1998 privind înființarea, organizarea și funcționarea ANRE aprobată cu modificări prin Legea nr. 99/2000

Domeniu: Reglementarea desfășurării activităților din **sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare**, în condiții de securitate și la standarde de calitate, în vederea utilizării optime a resurselor primare de energie și cu respectarea normelor de protecție a mediului.

Obiective:

- asigurarea **dezvoltării durabile** a economiei naționale;
- crearea și asigurarea funcționării piețelor concurențiale de energie electrică;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu și reglementat al tuturor participanților la piața de energie electrică, la rețelele electrice de interes public;
- transparența tarifelor, prețurilor și taxelor la energie electrică în cadrul unei politici de tarifare, **urmărind creșterea eficienței energetice pe ciclul de producere-transport-distribuție și utilizare a energiei electrice;**
- asigurarea stocurilor de siguranță la combustibilii necesari pentru producerea energiei electrice și energiei termice produse în cogenerare;
- **promovarea utilizării surselor noi și regenerabile de energie;**
- **asigurarea protecției mediului la nivel local și global.**

Autoritatea competentă este Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei - ANRE, instituție publică autonomă de interes național, cu personalitate juridică, coordonată de ministerul de resort.

ANRE:

- acordă, modifică, suspendă sau retrage autorizațiile și licențele pentru agenții economici din sectorul energiei electrice, inclusiv pentru producătorii de energie termică produsă în cogenerare;
- stabilește prețurile și tarifele practicate între agenții economici din cadrul sectorului energiei electrice, [...], prețurile și tarifele practicate pentru activitățile și serviciile aferente producerii energiei termice în cogenerare;
- stabilește contractele cadru de furnizare [...], precum și cele de vânzare a energiei termice produse în cogenerare.

Electrificarea localităților: **Autoritățile administrației publice locale** și ministerele implicate răspund de implementarea proiectelor și a programelor de electrificare și extindere a acestora.

Sursele regenerabile de energie:

- autoritatea competentă va reglementa condițiile tehnice de acces la rețeaua electrică și cele de comercializare a energiei electrice și a energiei termice produse în cogenerare, din surse regenerabile.

Interdicția subvenționării în producerea combinată: Agenții economici care produc combinat energie electrică și termică și care comercializează cel puțin una din ele vor repartiza costurile între cele două forme de energie, potrivit reglementărilor [...], fiind **interzisă subvenționarea încrucișată** între cele două forme de energie.

=====//=====

Legea nr. 14/1997 (MO nr. 26/97) pentru ratificarea Tratatului Cartei Energiei și a Protocolului Cartei Energiei privind eficiența energetică și aspecte legate de mediu, încheiate la Lisabona la 17 decembrie 1994

Cuprinde:

1) Tratatul Cartei Energiei

Scop: stabilește cadrul juridic pentru promovarea cooperării pe termen lung în sectorul energetic, bazată pe complementarități și avantaje reciproce, în conformitate cu obiectivele și principiile Cartei.

Obiective:

- Transfer de tehnologie - părțile contractante sunt de acord să promoveze accesul la și transferul privind tehnologia energetică pe bază comercială și nediscriminatorie, pentru a sprijini dezvoltarea comerțului efectiv cu materiale și produse energetice și a investițiilor în acest domeniu.
- Acces la capital - piețele de capital deschise încurajează fluxul de capital care să finanțeze comerțul cu materiale și produse energetice, pentru efectuarea investițiilor în activitățile economice din sectorul energetic.

Aspecte legate de mediu:

- Îmbunătățirea eficienței energetice (EE);
- Promovarea folosirii combustibililor curați;
- Folosirea surselor de energie regenerabile;
- Folosirea de tehnologii și mijloace tehnologice care reduc poluarea;
- Promovarea diseminării informațiilor privind politicile energetice eficiente economic;
- Conștientizarea opiniei publice privind acțiunile cu impact asupra mediului din sistemul energetic și costurile privind acțiunile și măsurile de prevenire și reducere.

Respectarea de către autoritățile locale:

Părțile contractante răspund pentru respectarea dispozițiilor tratatului de către guvernele regionale și locale și autoritățile din aria sa.

2) Protocolul Cartei Energiei privind eficiența energetică și aspecte legate de mediu

Scop:

- Definește principiile politicii pentru promovarea eficienței energetice ca o sursă importantă de energie și pentru reducerea impactului negativ al sistemelor energetice asupra mediului;
- Oferă direcții privind dezvoltarea programelor de EE;
- Indică domeniile de cooperare;
- Oferă un cadru pentru dezvoltarea de acțiuni ca prospectare, explorare, producere, conversie, stocare, transport, distribuție, consum de energie.

Obiective:

- Promovarea politicilor de EE, compatibile cu o dezvoltare durabilă;
- Crearea condițiilor cadru care să-i determine pe producători și pe consumatori să utilizeze energia cât mai economic posibil, eficient și benefic pentru mediu (organizarea piețelor de energie eficiente reflectarea costurilor și beneficiilor legate de mediu);
- Încurajarea cooperării în domeniul eficienței energetice.

Politicile de eficiență energetică vor promova:

- reducerea barierelor în calea eficienței energetice;
- mecanisme pentru finanțarea inițiativelor în domeniul EE;
- educare, conștientizare;
- diseminare și transfer de tehnologii;
- mecanisme de piață eficiente și funcționale;
- transparența cadrului legislativ și de reglementare.

Strategii: reducerea impactului ciclului energetic asupra mediului.

Finanțare:

- cu terți (societăți mixte între utilizatorii de energie și investitorii externi);
- cofinanțare.

3) Actul final al Conferinței Cartei Europene a Energiei

=====//=====

HG nr. 455/2001 (MO nr. 267/2001) privind aprobarea Planului de acțiune al Programului de guvernare pe perioada 2001- 2004

Scop: stabilirea politicii guvernamentale pentru relansarea economiei naționale, îmbunătățirea mediului de afaceri, privatizarea și atragerea investițiilor străine, reforma vieții social-culturale, reforma administrației publice centrale și locale.

Obiective:

- restructurarea societăților comerciale prin re tehnologizare, modernizare;
- siguranța conductelor, reabilitarea sistemului național de transport pentru țitei și produse petroliere;
- **reabilitarea rețelelor de utilități: extinderea și modernizarea rețelelor de alimentare cu apă, surse energetice noi;**
- reducerea pierderilor de apă pe aducțiuni, pe rețeaua de distribuție;
- **dotarea rețelelor cu echipamente de măsură și control.**

=====//=====

HG nr. 941/2002 (MO nr. 673/2002) privind Organizarea și funcționarea Agenției Române pentru Conservarea Energiei (ARCE)

ARCE: organ de specialitate la nivel național în domeniul EE, în subordinea MIR.

Atribuții/responsabilități:

- elaborează Politica Națională de Utilizare Eficientă a Energiei (PNUEE) ca parte componentă din Politica Energetică Națională;
- implementează/monitorizează PNUEE și programele de utilizare eficientă a energiei;
- cooperează cu instituții/organisme interne/internaționale pentru utilizarea EE și reducerea impactului asupra MEDIULUI;
- elaborează norme/reglementări tehnice în scopul creșterii EE pentru aparate/echipamente/utilaje/transport/distribuție/consum de energie pentru clădiri etc.;
- certifică conformitatea aparatelor, echipamentelor, utilajelor;
- autorizează persoanele fizice/juridice care realizează bilanțuri energetice;
- atestă responsabilii cu atribuții în domeniul gestiunii energiei;
- coordonează programele de EE finanțate internațional;
- evaluează tehnic și avizează proiectele de investiții în domeniul EE finanțate din Fondul special de dezvoltare a sectorului energetic (FSDSE), din surse interne/externe la dispoziția Guvernului;
- elaborează sinteza programelor naționale de EE;
- cooperează pentru realizarea bilanțurilor energetice, pentru realizarea unor baze de date energetice, pentru realizarea unor scenarii pe termen scurt, mediu, lung și a calculului indicatorilor naționali de EE;
- acordă consultanță gratuită a.p.l., **administratorilor clădirilor în elaborarea și aplicarea proiectelor de creștere a EE;**
- pregătește, instruește, atestă personalul cu atribuții în domeniul gestiunii energiei;
- avizează programele de EE ale consumatorilor;
- supraveghează, cu ANPC, piața pentru respectarea reglementărilor tehnice privind EE;
- promovează sursele noi, regenerabile de energie (biomasă, eoliană, geotermală, minihidro, solară etc.).

=====//=====

Ordinul MIR nr. 578/2002 (MO nr. 938/2002) pentru aprobarea Prescripțiilor tehnice de stabilire a tarifelor percepute de ARCE pentru activitățile proprii de autorizare, avizare, certificare, atestare, ce decurg din atribuțiile și responsabilitățile acesteia, în conformitate cu prevederile HG nr. 941/2002

Scop: stabilirea tarifelor percepute de ARCE pentru activitățile proprii care asigură venituri extrabugetare referitoare la:

- autorizarea persoanelor fizice și juridice care au dreptul să realizeze bilanțuri energetice, ca **auditor energetic**;
- atestarea personalului [la agenții economici al căror consum total anual de energie este mai mare de 1.000 t echivalent petrol/an] cu atribuții în domeniul gestiunii energiei: eliberarea atestatului de competență;
- evaluarea tehnică și avizarea proiectelor de EE, cu finanțare din veniturile cu destinație specială pentru dezvoltarea sistemului energetic;
- evaluarea și avizarea documentelor tehnico-economice pentru obiectivele de investiții cu caracter de creștere a eficienței energetice finanțate din veniturile cu destinație specială pentru dezvoltarea sistemului energetic;
- **avizarea programelor de eficiență energetică întocmite de către consumatori** conform **Legii nr. 199/2000** republicată în **2002**: autoritățile a.p.l. din localitățile cu peste 20.000 de locuitori, agenții economici al căror consum total anual de energie este mai mare de 1.000 t echivalent petrol/an.

=====//=====

HG nr. 647/2001 (MO nr. 444/2001) privind aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare energetică a României pe termen mediu 2001-2004

Scop: conturarea evoluției sectorului energetic în dezvoltarea pe baze durabile a economiei naționale, prin prognoze și strategii. Integrarea industriei energetice în structurile europene impune dezvoltarea durabilă a sectorului energetic, cât și remodelarea și restructurarea industriei energetice ca obiectiv major al procesului de reformă a economiei naționale.

Obiective:

- Majoritatea capacităților de producție din sectorul energetic și infrastructurile de transport/distribuție necesită măsuri urgente de modernizare vizând creșterea eficienței și reducerii impactului asupra mediului;
- Reabilitarea rețelelor de transport /distribuție a energiei termice ce prezintă un grad avansat de uzură, provocând pierderi mari, cu consecințe importante asupra consumatorilor;
- Reabilitarea grupurilor și rețelelor de termoficare;
- Introducerea cogenerării de mică putere;
- Promovarea echipamentelor performante;
- Creșterea izolației termice a clădirilor;
- Dimensionarea corectă a consumurilor energetice atât la agenții economici, cât și la populație este determinată de perfecționarea tehnologiilor, precum și de îmbunătățirea sistemelor de măsurare și de gestiune a consumurilor energetice;
- Dirijarea eforturilor în dezvoltarea resurselor energetice sau în programe de conservare a energiei (prioritate în următorii 2 ani).

Sarcinile în domeniul utilizării eficiente a energiei:

- Realizarea Observatorului Energetic Național (O.E.N.) pentru sinteza datelor privind producția și consumul de energie, calcularea indicatorilor energetici, corelarea datelor naționale și internaționale privind producția și consumul de energie;
- Îmbunătățirea managementului energetic vizând crearea condițiilor necesare pentru formarea și asigurarea autorității persoanelor calificate pentru gestiunea energiei la consumatorii industriali;
- Utilizarea rațională a energiei electrice și gazelor naturale în industrie;
- **Realizarea zonelor demonstrative de eficiență energetică la Ploiești și Craiova printr-o finanțare Guvern-UE-Global Environment Fund (GEF).**

- Înfăptuirea **programului național de reglare și contorizare a energiei termice pentru consumatorii** racordați la sistemul de termoficare urbană, prin cooperare cu UE;
- Realizarea Fondului Român pentru Eficiență Energetică, pentru susținerea proiectelor de investiții, prin cooperare cu GEF și BM;
- **Extinderea programului de investiții început prin cooperare cu BERD și vizând extinderea reabilitării rețelelor de termoficare și în alte orașe;**
- Aplicarea directivelor UE pentru echipamente electrocasnice și cazane de capacitate mică;
- **Crearea pieței de servicii energetice în scopul reducerii intensității energetice prin utilizarea eficientă a energiei.**

Finanțare: credite bancare interne/ externe, fonduri proprii, privatizarea sectorului energetic pe componente, investitori strategici, vânzare de energie prin deschiderea piețelor.

=====//=====

OU nr. 124/2001 (MO nr. 644/2001) privind înființarea, organizarea și funcționarea Fondului Român pentru Eficiență Energetică

Scop: gestionarea resurselor financiare și finanțarea proiectelor de investiții pentru creșterea eficienței utilizării energiei în România.

Atribuții:

- Elaborează criteriile de evaluare/selecție și proceduri de operare pentru identificarea/evaluarea/selecționarea/finanțarea beneficiarilor proiectelor de creștere a eficienței energetice;
- Acordă asistență tehnică pentru elaborarea proiectelor de investiții în domeniul eficientizării consumului de energie;
- Finanțează proiectele selectate.

Finanțare:

- Resurse financiare primite de la Fondul Global de Mediu prin BIRD;
- Autofinanțare;
- Donații;
- Venituri financiare din dobânzi/comisioane;
- Împrumuturi/investiții.

=====//=====

OG nr. 188/02 (MO 946/02) privind: ratificarea Acordului de asistență financiară nerambursabilă dintre România și BIRD, acționând în calitate de agenție de implementare a Fondului Global de Mediu, pentru finanțarea Proiectului de eficiență energetică, semnat la București la 18.10.2002

Scop: acordare de asistență financiară NERAMBURSABILĂ în valoare de 8 milioane DST echivalent, pentru finanțarea Proiectului de eficiență energetică.

Obiective:

- Luarea de măsuri împotriva încălzirii climei pe glob prin reducerea pe termen lung a emisiilor de gaze cu efect de seră prin subproiecte de investiții pentru utilizarea EE în România;
- Finanțarea de investiții la beneficiari solvabili, pentru implementarea unor subproiecte care întrunesc obiectivele proiectului;
- Asistență tehnică pentru activități de dezvoltare a capacității instituționale pentru elaborarea subproiectelor inițiale, instruire, consfătuiri și seminarii;
- Sprijin acordat FREE pentru servicii privind administrarea subîmprumuturilor și servicii de audit.

Aplicare:

- aplicarea prevederilor acordului și realizarea Proiectului de EE vor fi asigurate de Fondul Român pentru Eficiență Energetică (FREE).

Beneficiari:

- orice comunitate, organizație, agenție sau persoană fizică eligibilă pentru asistență în cadrul proiectului.

=====//=====

V. CĂI DE FINANȚARE A PROIECTELOR DE ÎMBUNĂȚIRE A EFICIENȚEI ENERGETICE

Lavinia ANDREI - TERRA Mileniul III

5.1. PROGRAMUL LIFE

Programul LIFE reprezintă un instrument financiar care are ca scop protecția mediului, prin promovarea activităților de conservare a naturii, prin promovarea practicilor și tehnologiilor industriale nepoluante, amenajarea teritoriului și planificarea dezvoltării zonelor urbane.

Acest program are trei componente diferite: LIFE- Mediu, LIFE- Natura, LIFE- State terțe, iar în cele ce urmează vom face o scurtă prezentare a componentei Mediu.

LIFE-Mediu

CARE SUNT OBIECTIVELE GENERALE ?

- De a contribui la implementarea, actualizarea și dezvoltarea politicii și legislației comunitare de mediu, în special cu privire la integrarea aspectelor de protecția mediului în alte politici sectoriale și de a contribui la dezvoltarea durabilă;
- De a contribui la dezvoltarea unor tehnici și metode inovatoare și integratoare și la dezvoltarea politicii comunitare de mediu.

CINE POATE SOLICITA FINANȚAREA ?

- Autoritățile locale;
- Companii industriale și comerciale;
- Institute de cercetare;
- Organizații neguvernamentale;
- Întreprinderile mici și mijlocii.

CE PROIECTE SUNT ELIGIBILE ?

- Proiecte pilot (de ex. trebuie să propună soluții pentru problemele de mediu);
- Proiecte pregătitoare (tematica este definită de Comisia Europeană).

CONDIȚIILE DE FINANȚARE ?

- Tipul de asistență financiară: credit nerambursabil;
- Contribuția Comisiei Europene nu poate depăși suma de 1.500.000 Euro.

CARE SUNT CONDIȚIILE DE CO-FINANȚARE ?

- 30% din costurile pentru proiectele generatoare de venituri și/sau care conduc la reducerea costurilor operaționale;
- 50% din costurile pentru proiectele care nu întrunesc condițiile de mai sus.

CARE ESTE PROCEDURA PENTRU DEPUNEREA CERERILOR DE FINANȚARE ?

Cererile de finanțare pentru Programul Life-Mediu se depun anual la sediul autorității naționale responsabile care este reprezentată de Ministerul Apelor și Protecției Mediului - Direcția Programe și Proiecte Internaționale, iar rolul acesteia în procesul de evaluare este de a verifica dacă s-au îndeplinit toate condițiile în ceea ce privește depunerea cererii de finanțare. Autoritatea națională are obligația de a transmite cererile de proiecte către Comisia Europeană, iar evaluarea acestora se va face de către un Comitet de evaluare stabilit conform unor reguli procedurale.

Cererea de finanțare se depune în patru exemplare conform formatului standard.

Alte **informații utile** despre programul LIFE-Mediu se obțin și de la:

- <http://europa.eu.int/comm/life/envir/index.htm>
- www.mappm.ro

5.2. PROGRAMUL SYNERGY

Este un program coordonat de Directoratul General pentru Energie și Transporturi (DG TREN) al Comisiei Europene, fiind o componentă de cooperare internațională a Programului Cadru pentru Energie.

CARE SUNT OBIECTIVELE GENERALE ?

- Îmbunătățirea competitivității industriilor din cadrul Uniunii;
- Creșterea gradului de asigurare a alimentării cu energie;
- Promovarea dezvoltării durabile, îmbunătățirea eficienței energetice;
- Asigurarea alimentării cu energie;
- Implementarea Protocolului de la Kyoto.

CINE POATE SOLICITA FINANȚAREA ?

- Entități publice sau private;
- Institute;
- Autorități locale sau regionale;
- Companii private;
- Universități.

CE PROIECTE SUNT ELIGIBILE ?

Proiecte care țin cont de:

- promovarea alinierii la standardele UE în domeniul energetic;
- creșterea securității în aprovizionarea comunității și țărilor candidate;
- contribuții la implementarea Protocolului de la Kyoto.

CARE SUNT CONDIȚIILE DE FINANȚARE ?

- Tipul de asistență financiară: credit nerambursabil;
- Finanțarea prin programul SAVE nu este mai mică de 250.000 Euro/proiect.

CARE SUNT CONDIȚIILE DE CO-FINANȚARE ?

- 50% fonduri asigurate de Comisia UE;
- 50% fonduri din surse naționale.

Alte **informații utile** la:

- Comisia Europeană, Directoratul General pentru Energie și Transporturi, Programul SYNERGY, e-mail: synergy@cec.eu.int, fax: +32-2-2959816
- <http://www.cordis.lu/synergy/home.html>
- <http://europa.eu.int/comm/energy/en/pfs-synergy-en.html>

5.3. BANCA EUROPEANĂ DE RECONSTRUCȚIE și DEZVOLTARE (BERD) a fost înființată în 1991 și are în componență 58 de țări (în majoritate europene) și două instituții internaționale - Uniunea Europeană și Banca Europeană de Investiții.

BERD și România

România este unul dintre membrii fondatori ai băncii; de la începutul activității sale și până în anul 1998 banca a semnat 48 de proiecte în valoare de 1324 milioane de euro.

CE TIPURI DE PROIECTE SE FINANȚEAZĂ ?

- finanțarea infrastructurii municipale, inclusiv a proiectelor de eficiență energetică;
- privatizarea pe scară largă a industriei și a sectorului bancar, urmărindu-se atragerea de investitori strategici;

- investiții private în societăți comerciale la nivel local;
- investiții private în dezvoltarea infrastructurii;
- participarea la finanțarea prin emisiunea de titluri de valoare.

CINE POATE BENEFICIA DE FINANȚARE ?

- Administrațiile locale;
- Ministere;
- Companii energetice sau bănci care derulează proiecte pentru întreprinderile mici și mijlocii.

CARE SUNT CRITERIILE PENTRU ACORDAREA FINANȚĂRII ?

- BERD acordă fonduri în valoare de până la 35% din costul total al proiectului;
- Este necesară contribuția semnificativă și a altor investitori, în mod special a sponsorilor industriali în cazul proiectelor de protecție a mediului care necesită aptitudini tehnice și de management speciale;
- Este necesară finanțarea adițională a proiectului respectiv (din alte surse);
- Sponsorii nu trebuie să participe numai cu numerar, ei pot aduce și echipamente, mașini, instalații care să sprijine proiectul.

CARE SUNT CRITERIILE CARE STAU LA BAZA EVALUĂRII PROIECTULUI:

- Viabilitatea financiară;
- Impactul economic în contextul tranziției;
- Resursele de cofinanțare;
- Impactul asupra mediului.

CRITERII DE FINANȚARE:

BERD finanțează numai proiecte mari, în valoare de peste 5.000.000 USD, cu garanții guvernamentale, solicitări din partea companiilor private sau prin intermediul băncilor românești.

Informații utile pentru finanțare:

- Aplicațiile pentru obținerea unei finanțări BERD vor fi depuse la biroul din București al BERD: Str. Orlando, nr. 8, București, sector 1, Tel.: 021 202.71.00, Fax: 021 202.11.00
- Pot fi depuse și la sediul central al băncii din Londra: EBRD HQ, London Exchange Square, London EC2A2JN, United Kingdom, Tel.: + 44 207 338 6000, Fax: +44 207 338 6100; <http://www.ebrd.com>

5.4. BANCA MONDIALĂ, prin principala sa instituție, Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), acordă țărilor în curs de dezvoltare împrumuturi, asistență tehnică și consultanță în materie de strategie. Activitatea Băncii Mondiale în România a început în anul 1991.

ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE:

- acordare de împrumuturi - reprezintă o parte fundamentală a activității desfășurate de Banca Mondială;
- asistență tehnică în realizarea de proiecte;
- anual se finanțează proiecte pentru acordarea asistenței de specialitate și perfecționării personalului;
- Institutul de Dezvoltare Economică al Băncii acordă asistență pentru crearea și derularea de programe de dezvoltare;
- atragere de ajutoare nerambursabile pentru țările în care lucrează.

CE TIPURI DE PROIECTE SE FINANȚEAZĂ ?

- Încurajarea creșterii substanțiale a investițiilor pentru utilizarea eficientă a energiei;
- Învățământ și dezvoltare rurală;
- Creșterea eficienței administrației publice și justiției;
- Reabilitarea sistemului de irigații.

Informații utile pentru finanțare:

- Biroul Băncii Mondiale în România, Tel.: 021 312.10.18, e-mail: free-ro@k.ro
<http://www.worldbank.org.ro>

5.5. FONDUL ROMÂN PENTRU EFICIENȚĂ ENERGETICĂ (FREE)

Fondul s-a format prin OG nr. 124/2001 și este o organizație independentă non-profit.

Scop: Stimularea investițiilor în domeniul eficienței energetice și al managementului energetic din sectorul industrial, comercial și instituțional.

Obiectiv principal:

Gestionarea resurselor inițiale ale unui grant inițial în valoare de 10 milioane de dolari primit de România de la Global Environment Facility, în vederea creșterii eficienței utilizării energiei în țara noastră.

CINE POATE BENEFICIA DE ACESTE FONDURI ?

- Autoritățile locale;
- Utilitățile energetice.

FINANȚAREA FREE

Inițial serviciile de finanțare oferite de FREE constau în acoperirea a maximum 80% din valoarea proiectelor de eficiență energetică aprobate și se vor materializa prin:

- împrumuturi la termen oferite utilizatorului final;
- împrumuturi acordate companiilor de servicii energetice;
- împrumuturi în care se formează un parteneriat cu un consorțiu de furnizare de produse și servicii.

Se acordă asistență tehnică pentru instruire și pentru pregătirea proiectelor.

FREE nu solicită garanții colaterale celor care cer împrumuturi.

În prezent se lucrează la metodologia de analiză a proiectelor și de acordare a finanțării.

5.6. VERTIS Environmental Finance este o companie înființată în 2001 care finanțează proiecte de dezvoltare durabilă a afacerilor în domeniul protecției mediului - utilizarea eficientă a energiei în Europa Centrală și de Est.

CE PROIECTE SE FINANȚEAZĂ ?

- Proiecte care au ca scop principal utilizarea eficientă a energiei;
- Proiecte care promovează resursele alternative de energie;
- Managementul deșeurilor, protejarea resurselor de apă și dezvoltarea produselor și serviciilor.

Joint Implementation reprezintă unul dintre mecanismele de piață stabilit prin Protocolul de la Kyoto. Mecanismul permite companiilor de stat sau private să investească în proiecte de reducere a emisiilor oriunde în lumea industrializată.

Prin astfel de investiții în măsuri de eficiență energetică, instalații de energie regenerabilă sau alte proiecte ce reduc sau elimină emisiile de gaze cu efect de seră, investitorul primește Unități de Reducere a Emisiilor (ERUs) obținute prin acest proiect pe care le poate folosi pentru a se încadra în standardele de emisii de gaze cu efect de seră.

CINE POATE SOLICITA FINANȚARE ?

- Companii locale și internaționale din sectorul energetic

Informații utile pentru finanțare:

Vertis Environmental Finance

Keleti Karoly u. 11/a, 1024 Budapest, Hungary

Tel.: + 36 1 438 0937; Fax: + 36 1 438 0938; E-mail: info@vertisfinance.com ;

Romania: Andrew Taylor; Tel: 021 307.90.31

5.7. FONDUL ROMÂNNO-AMERICAN DE INVESTIȚII (RAEF)

Înființat în anul 1994 de către Președintele și Congresul SUA pentru a promova investițiile și spiritul antreprenorial în România.

CARE SUNT OBIECTIVELE ?

- Să joace un rol formativ în stabilizarea economiei de piață prin înființarea unui puternic centru pentru investiții de capital în România;
- Să reprezinte un puternic pilon în sectorul energiei și al utilităților, printr-un portofoliu de proiecte și să participe la crearea și co-investirea într-un Fond de Eficiență Energetică.

CARE SUNT TIPURILE DE PROIECTE FINANȚATE ?

Există o tendință recentă pentru finanțarea proiectelor focalizate pe sectorul energetic și financiar:

- investiții în sectorul energetic și financiar, dar și servicii de consultanță și de „investment banking“;
- partener local în „investment banking“ și consultanță, împreună cu bănci de investiții de renume internațională.

CINE POATE BENEFICIA DE FINANȚARE ?

- Autorități locale;
- Regii;
- Companii de electricitate;
- Bănci.

Informații utile:

Valeriu Binig
FONDUL ROMÂNNO-AMERICAN DE INVESTIȚII
Str. Vasile Conta, nr. 4, sector 2, 70138 București
Tel.: 021 210.07.01
Fax: 021 210.07.13
E-mail: valeriu.binig@raef.ro
www.raef.ro

VI. BIBLIOGRAFIE

Delegația Comisiei Europene în România - www.infoeuropa.ro

Uniunea Europeană - www.europa.eu.int

Informații despre finanțări UE -

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgc/info_subv/index_en.htm

Vade-mecum despre managementul granturilor oferite de Comisia Europeană

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgc/info_subv/vm_gm.htm

Glosar comparativ al termenilor comuni managementului proiectelor

<http://entrepreneurs.about.com/library/glossary/blglossary.htm>

CELLEX - Legislația Comunității Europene - http://europa.eu.int/celex/htm/celex_en.htm

CORDIS - Serviciul de Cercetare-Dezvoltare al UE - <http://www.cordis.lu>

EUR-LEX - Legislație comunitară - <http://europa.eu.int/eur-lex>

Rețeaua centrelor EURO INFO - <http://europa.eu.int/comm/enterprise/networks>

Bune Practici și Povești de Succes în limba română - www.euref.ro

www.mie.ro

Colecția Monitoarelor Oficiale ale României

www.europa.eu.int/comm/energy

<http://www.inforse.dk>

TERRA Mileniul III - Dezvoltarea planurilor de acțiune pentru îmbunătățirea eficienței energetice în orașe și posibilități de finanțare, 2003

ANEXA I STUDIU DE CAZ PRIVIND ADOPTAREA ACQUIS-ULUI COMUNITAR ÎN DOMENIUL ENERGIEI ȘI MEDIULUI⁴

LEGEA PRIVIND UTILIZAREA EFICIENTĂ A ENERGIEI

A. ADOPTARE - Bruxelles

Directiva 93/76/EEC pentru limitarea emisiilor de CO₂ prin îmbunătățirea eficienței energetice (SAVE) care prevede crearea și implementarea de programe în următoarele direcții:

- certificarea energetică a clădirilor;
- facturarea căldurii, a apei calde menajere și a aerului condiționat pe baza consumului real (contorizat) și posibilitatea repartizării juste a costurilor acestor servicii;
- finanțarea cu a treia parte a investițiilor în sectorul public;
- izolarea termică a clădirilor noi; inspecția periodică a cazanelor;
- audituri energetice pentru marii consumatori de energie.

B. TRANSPUNERE - București

- Legea nr. 199/2000 privind utilizarea eficientă a energiei, republicată;
- Norme metodologice pentru aplicarea legii nr. 199/2000 privind utilizarea eficienta a energiei, aprobate prin HG nr. 393/2002;
- Ordinul MIR nr. 245/2002 care aprobă Regulamentul pentru autorizarea persoanelor fizice și juridice care au dreptul să realizeze bilanțuri energetice.

C. IMPLEMENTARE - Nivel local

Administrația publică locală trebuie să:

- realizeze bilanțuri energetice;
- întocmească programe proprii de eficiență energetică care să includă:
 - măsuri pe termen scurt, de tipul fără cost sau cu cost minim, care nu implică investiții majore;
 - măsuri pe termen lung, de 3 până la 6 ani, vizând un program de investiții pentru care se vor întocmi studiile de fezabilitate;
- înființeze compartimente specializate în domeniul eficienței energetice la nivelurile corespunzătoare, care să aibă personal capabil să elaboreze, să implementeze și să monitorizeze programe de eficiență energetică.

⁴ Sinteză realizată de ARCE

ANEXA II

STUDIU DE CAZ PRIVIND DIRECTIVA DE EVALUARE A IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI (EIM)

A. ADOPTARE - Bruxelles

Directiva 85/337, modificată de Directiva 97/11 referitoare la evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

B. TRANSPUNERE - București

- Hotărârea Guvernului nr. 918/2002 - privind stabilirea procedurii cadru de evaluare a impactului asupra mediului și pentru aprobarea listei proiectelor publice sau private supuse acestei proceduri
- Ordinul MAPM nr. 860/2002 - pentru aprobare procedurii de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) și de emitere a acordului de mediu
- Ordinul MAPM nr. 863/2002 - privind aprobarea ghidurilor metodologice aplicabile etapelor procedurii - cadru de evaluare a impactului asupra mediului (EIM)

C. IMPLEMENTARE - Nivel local

- Administrația publică locală trebuie să aplice o procedură proiectelor și programelor cu potențial impact asupra mediului

Directiva UE (85/337)- Procedura cadru a evaluării impactului asupra mediului (EIM)

Definiția EIM - descrie efectele proiectului asupra:

- ființe umane, faună și floră;
 - sol, apă, aer, climă și peisaj;
 - bunuri materiale și patrimoniu cultural;
- și interacțiunea acestora.

Principiile EIM:

- acțiuni de prevenire a dezastrelor și nu tratarea acestora;
- daunele vor fi eliminate la sursă (acolo unde se produc);
- poluatorul trebuie să plătească;
- liber acces la informația privind mediul.

Hotărârea Guvernului (918/2002) - Procedura cadru a evaluării impactului asupra mediului (EIM) (transpunere Directiva UE)

Art. 1 (1) Prezenta hotărâre stabilește procedura cadru de evaluare a impactului asupra mediului, aplicată în scopul emiterii acordului de mediu, pentru anumite proiecte publice sau private care pot avea efecte semnificative asupra mediului prin natura, dimensiunea, sau localizarea lor.

(2) Evaluarea impactului asupra mediului este parte integrantă din procedura de obținere a acordului de mediu.

Glosar de termeni:

- acord de mediu;
- acord integrat de mediu;
- proiect;

- titular de proiect;
- definiție EIM;
- colectiv de analiză tehnică (CAT);
- autoritate competentă pentru protecția mediului (ACPM).

Formulare:

- cerere tip;
- fișă tehnică;
- memoriu de prezentare;
- model pentru prezentarea datelor;
- dovadă de plată.

Clasificarea proiectelor/ criteriile de selecție

- impact nesemnificativ;
- impact redus;
- impact semnificativ.

3. Ordin Ministerului Apelor și Protecției Mediului (860/2002) pentru aprobarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu

- lista activităților cu impact semnificativ asupra mediului;
- normativ de conținut pentru memoriul tehnic;
- proces verbal al amplasamentului;
- anunțul public;
- acord de mediu/ acord integrat de mediu.

4. Ordin Ministerului Apelor și Protecției Mediului (863/2002) privind aprobarea ghidurilor metodologice aplicabile etapelor procedurii - cadru de evaluare a impactului asupra mediului (EIM)

- locul și rolul etapei de definire a domeniului ca parte a procedurii de EIM;
- aspectele practice ale analizării etapelor de definire a domeniului EIM;
- folosirea listei de control a criteriilor pentru definirea domeniului EIM;
- luarea deciziei asupra etapei de analiză.

5. Administrația publică locală

- participă în Comisia de Analiză Tehnică (CAT);
- participă la vizite în teren;
- participă la discuțiile dintre:
 - autoritatea competentă pentru protecția mediului (ACPM);
 - titularul proiectului;
 - membrii CAT;
 - alte organizații;
 - reprezentanți ai cetățenilor.

Titlul proiectului:

"Întărirea capacității de implementare a acquis-ului comunitar din sectorul energetic la nivel local"

Editor:

TERRA Mileniul III

Data realizării:

August 2003

Conținutul acestui material nu prezintă
în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene